

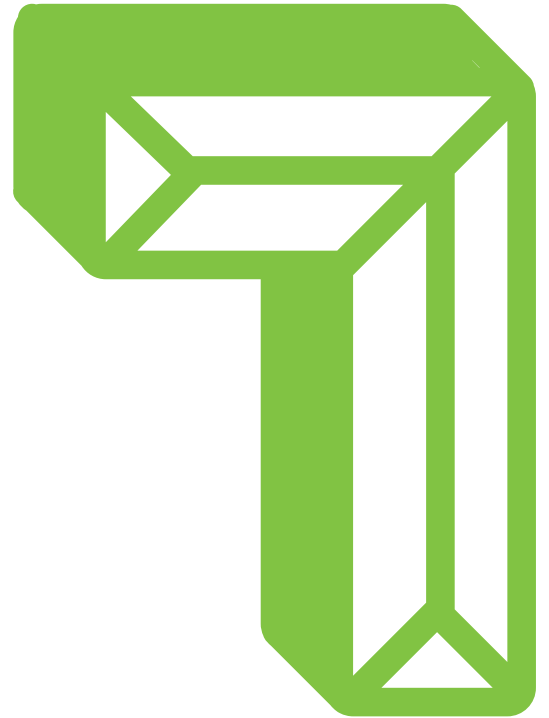
TOIMINNALLISIA TEHTÄVIÄ LUKION OPPITUNNEILLE



REAALIINEET



OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ



Materiaalin ovat toimittaneet yliopistonlehtori Susanna Takalo Oulun yliopistosta ja liikunnan ja terveystiedon lehtori Saira Romakkaniemi Maikkulan koulusta.

Materiaali on osa Oulun yliopiston kasvatustieteiden ja psykologian tiedekunnan toteuttamaa Liikkuvat oppitunnit lukiossa -hanketta, joka on toteutettu yhteistyössä Liikkuvan opiskelun kanssa.

Rahoittaja: opetus- ja kulttuuriministeriö
Materiaalin graafinen suunnittelu ja taitto: Lyyti Design
Kuvitus: Adobe Stock
Paino:
2024



TOIMINNALLISILLA TEHTÄVILLÄ VAIHTELUA LUKION OPPITUNNEILLE

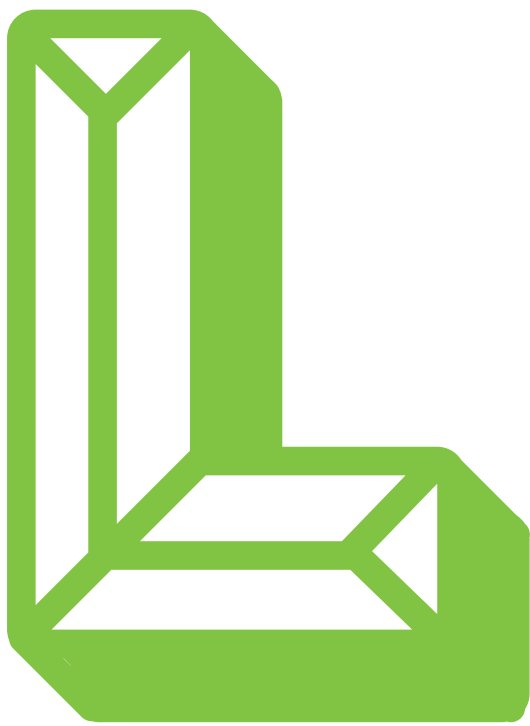
Liikkumisella ja istumisen tauottamisella oppitunnin aikana on monia myönteisiä vaikutuksia oppimiseen ja hyvinvointiin. Yksi keino pitää yllä oppitunnin aikaista opiskeluvireyttä on toiminnallinen oppiminen. Se tarkoittaa, että liikettä tai liikkumista integroidaan jollakin tavalla oppitunnin oppisisältöjen opiskeluun. Liikkuminen voi olla osana uuteen asiaan orientoitumista tai mukana jo aiemmin opitun kertaamisessa. Lisäksi liikkumista on luontevaa integroida opitun asian soveltamiseen. Liikkumista voi hyödyntää myös osana arvioitipäivää esimerkiksi valmistauduttaessa kokeeseen. Toiminnallinen oppiminen tuo vaihtelua oppitunteihin. Usein toiminnalliset tehtävät sisältävät vuorovaikutusta ja lisäävät oppimista edistävää ilmapiiriä.

Liikkumista voi integroida valmiisiin digitaalisten tai painettujen oppimateriaalien tehtäviin. Mielikuvitusta ja kekseliäisyyttä käyttämällä opettaja voi keksiä itse tai yhdessä opiskelijoiden kanssa myös aivan uusia toiminnallisia tehtäviä.

Toiminnalliset tehtävät sopivat kaikille oppitunneille lukiossa. Toiminnallisia tehtäviä lukion oppitunneille -materiaaliin (**liikkuvaopiskelu.fi/tukimateriaalit**) on koottu ideoita 22 eri oppiaineen opettajilta. Erilaisia toiminnallisen opetuksen työtapoja on kehittänyt, kokeillut ja toteuttanut toiminnallisen opetuksen tutor-opettajaverkosto, johon kuuluu 12 opettajaa Oulun seudun lukioista: Tuija Anttila, Heli Haapala, Karoliina Hovila, Anna-Helena Isopahkala, Jenni Kaikkonen, Anna-Kaisa Karppinen, Aino Lapinoja, Kirsi Nissilä, Kirsi Peltonen, Jutta Pietilä, Nina Salmela ja Eemeli Toljamo.

Toiminnallisten tehtävien tuottamiseen on osallistunut toiminnallisen opetuksen tutor-opettajien lisäksi opettajia Lappeenrannan Lyseon lukiosta, Kimpisen lukiosta, Riihimäen lukiosta, Luostarivuoren lukiosta, Kalajoen lukiosta, Kokkolan suomalaisesta lukiosta, Lyseonpuiston lukiosta, Ounasvaaran lukiosta, Kittilän lukiosta, Kolarin lukiosta ja Muonion lukiosta: Nina Aro, Pauliina Borgström, Maarit Haarala, Anna Hakasalo, Hanna-Maria Harju, Mirella Huru, Jussi Huttunen, Maarit Jarho, Janne Jylhä, Kati Kanto, Kirsi Karjalainen, Teemu Kenkkilä, Terho Keskitapio, Ritva Kiiski, Janne Klemola, Sari Kolo-Vartiainen, Raimo Koponen, Satu Konola-Storbacka, Hanna Korhonen, Titta Korhonen, Ulla Korpinen, Päivi Kovalainen, Niina Kuhanen, Kristiina Laaksonen, Sirpa Lappalainen, Pia Lempinen, Riikka Lokka, Mari Makkonen, Päivi Modig, Marika Myllylä, Terhi Nikkinen, Olli Oinonen, Jaana Ovaskainen, Minna Partio, Tiina Pellinen, Markus Peltola, Marjo Pullinen, Leena Päres-Schulmar, Minna Ranta, Marika Roos, Antti Räsänen, Riitta Salmenoja, Pauliina Savolainen, Sirkka Savonmäki, Eva-Greta Snäll, Mia Sopanen, Eliisa Soutukorva, Matti Sutela, Mari Tepponen, Pirkko Tiilikainen, Riitta Valkonen, Juha Viljanen, Antti Virtanen ja Janne Yli-Länttä.

Lämpimät kiitokset kaikille!
Susanna Takalo ja Saira Romakkaniemi



REAALIAINEET BIOLOGIA

Tehtävissä mainitut liitteet löydät linkistä:
<https://drive.google.com/drive/folders/1PpjUdf-eoWAjoU1t7DBZ3BGiBETt3pal>

Tai lukemalla oheisen QR-koodin laitteellasi.



ELÄMÄN HISTORIA, BIOLOGINEN EVOLUUTIO (BI1)

Tavoite: Oppia tuntemaan solujen ja varhaisten eliöiden evoluution tärkeimpiä käännekohtia.

Toteutus: Opettaja käy etukäteen sijoittamassa luokkaan/käytävälle eri elämän historian tapahtumia seinälle. Opiskelijoiden tehtävänä on kiertää eri pisteet ja sijoittaa kyseiset tapahtumat elämän aikajana tehtävälappuun.

Huomiot: Hyvän kelin aikaan pisteet voivat olla myös ulkona QR-koodien takana. Opiskelijoiden kannattaa jakautua pisteille eli kaikki eivät aloita samasta pisteestä. Opiskelijoiden tulee huolehtia, että jokainen laatikko on täytetty eli jokainen rasti on käyty.

Materiaalit: Elämän aikajana tehtävälappu. Seinällä infotaulut elämän historian eri tapahtumista. Elämän historian tapahtumia on saatavilla todennäköisesti oman kirjasarjan opettajan materiaaleista tai niitä voi teettää etukäteen opiskelijoilla.

Liite: BI1_Elämän historia, biologinen evoluutio_Tulostettava Elämän aikajana -tehtävälappu ja tarkistuslappu

SUVULLINEN JA SUVUTON LISÄÄNTYMINEN (BI1)

Tavoite: Tietää, mitkä asiat kuuluvat suvulliseen, ja mitkä suvuttoman lisääntymisen muotoihin.

Toteutus: Laput leikataan irti ja laitetaan seinille/pulpeteille. Tehtävänä on kerätä lappujen asiat vihkoon/tiedostoon joko suvuttoman tai suvullisen lisääntymisen muotojen alle.

Toiminnallisen osuuden kesto: 20 minuuttia + tarkistus

Ohje opettajalle: Tulosta liitteenä olevat sanat ja leikkaa ne irti. Sijoita laput seinälle/pulpeteille joko luokkaan tai isompaan tilaan. Pyydä opiskelijoita poimimaan sanat joko suvullisen tai suvuttoman lisääntymisen alle.

Ohje opiskelijoille: Etsi sanoja/väitteitä luokasta. Ne liittyvät joko suvuttomaan tai suvulliseen lisääntymiseen. Listaa löytämäsi sanat/väitteet jommankumman otsikon alle.

Huomiot: Suuren ryhmän kanssa voi siirtyä toiseen tilaan/käytävälle.

Materiaalit: Tulostettavat käsitteet/väitteet

Liite: BI1_Suvullinen ja suvuton lisääntyminen_Tulostettavat käsitteet

DNA:N RAKENNE (BI1, BI4)

Tavoite: Sisäistää DNA:n rakenne ja oppia emäsparisääntö.

Materiaalit: Paperilaput DNA:n rakenneosista: sokeri (S), fosfaattiosa (P), emäkset: A, T, G ja C

Toteutus: Ensin käydään opettajaohjoisesti läpi kromosomin ja DNA:n kaksoisjuosteen rakenne. Sen jälkeen opettaja jakaa kullekin opiskelijalle yhden paperilapun, joka kuvaa jotakin DNA:n osaa (S, P, A, T, G tai C). Ohjeena on muodostaa opiskelijoista luokan ulkopuolelle aulatilaan DNA-ketju. Jokainen etsii oman paikkansa ketjussa, joten muodostuu kaksoisketju, jossa on emäsparit. Kun ketju on muodostunut, opiskelijat nostavat paperilaput ylös, jolloin voidaan vielä tarkistaa, menikö oikein ja sopivatko emäsparit toisiinsa. Mukaan voi laittaa virheellisen muotoisen adeniini-emäksen, jolloin opettaja voi demonstroida joko mutaation syntyä tai korjausentsyymiin toimintaa, jolloin opettajalla on mukana oikeanlainen adeniini-emäs.

Ohje opettajalle: Tee valmiiden pdf-pohjien avulla yhtä monta lappua kuin ryhmässä on opiskelijoita. Ota huomioon nukleotidirakenne, jotta saat muodostettua kaksi sokeri-fosfaattijuostetta ja niihin emäsparit. Mikäli opiskelijamäärä ei täsmää, voit ottaa mukaan ylimääräisiä fosfaatteja. Anna yhdelle opiskelijalle ”vääränmallinen” adeniini ja ota itsellesi oikea adeniini, jolloin voit toimia ”korjausentsyyminä”.

Ohje opiskelijalle: Muodostakaa ryhmän jäsenistä DNA-ketju luokan viereiseen tilaan.

Huomiot: Tehtävää on toteutettu monen vuoden ajan lukion ykkösvuosikurssilaisilla ja se on todettu mukavaksi vaihteluksi. Samalla tulee konkretisoida DNA-molekyylin rakenne.

Materiaalit: Paperilaput DNA:n rakenneosista: sokeri (S), fosfaattiosa (P), emäkset: A, T, G ja C

Liite: BI1_DNA:n rakenne_liite sokeri-fosfaatti

Liite: BI1_DNA:n rakenne_liite Adeniini_tymiini

Liite: BI1_DNA:n rakenne_liite Väärä adeniini

Liite: BI1_DNA:n rakenne_liite Guaniini-sytosiini



KAUPUNKIEKOLOGIA: KUUNTELUKÄVELY JA MUISTIINPANOT (B12)

Tavoite: Oppia tuntemaan kaupunkiluonnon erityispiirteitä ja kaupunkiekologiaa.

Toteutus: Opiskelijat saavat kuunnella videon YouTubesta ”Kaupunkiekologia”, tekijä: Suvi Niemikapee, https://www.youtube.com/watch?v=SWQyLD7_vpc ja kävelevät samalla 20 minuutin kävelylenkin. Kun opiskelijat palaavat luokkaan, he poimivat videon asiat muistiinpanoiksi ja vertailevat muistiinpanoja parin kanssa. Muistiinpanoja voi tehdä myös kuuntelemisen aikana puhelimen muistiinpanosovellukseen, mutta silloin pitää olla tarkkana liikenteessä!

Huomiot: Toteutus mieluiten maastokaudella (huhtikuu–lokakuu), pitää huomioida liikuntarajoitteiset (voi jäädä koululle kuuntelemaan) ja muistuttaa turvallisuusseikoista! Opiskelijat tykkäsivät!

Materiaalit: Kuulokkeet ja lenkkeilyyn sopivat vaatteet.

KAUPUNKIEKOLOGIA, ABIOTTISET JA BIOOTTISET TEKIJÄT (B12)

Tavoite: Pohtia kaupunkiluonnon abioottisia ja bioottisia tekijöitä sekä niiden vaikutusta yksilöihin, lajeihin ja monimuotoisuuteen.

Toteutus: Koulun lähialueella kierrellään ja tutkitaan kaupunkiluontoa opetuskeskusteluna. Kuunnellaan (? keskustelua melusaasteesta/lintujen laulun erilaisuudesta kaupungissa), pysähdytään lyhtypylvään luo (? valosaaste), tunnistetaan lajeja (kulttuurilajisto), orava/harakka? (? generalisti, esimerkki lajista, joka on sopeutunut hyvin kaupunkiympäristöön), ympäristön vaikutukset ihmisten (ja muidenkin lajien) terveyteen.

Huomiot: Ei toimi ison ryhmän kanssa, vaatii opiskelijoilta osallistumista keskusteluun sekä päättelykykyä, mieluiten maastokaudella, syksy erityisen hyvää aikaa.

Materiaalit: Voi ottaa kiikarit mukaan

SOPEUTUMINEN, ELÄINTEN TALVI (B12)

Tavoite: Kerrata eläinten eri talvehtimismuotoja.

Toteutus: Opiskelijat jaetaan ryhmiin. Jokainen ryhmä saa tietyn väriset laput, joissa on sekaisin eri talvehtimismuotojen kuvauksia. Tehtävänä on lajitella ne oikeisiin kirjekuoriin, jotka ovat luokan seinällä. Voidaan sopia, että vain yhden saa viedä kerrallaan ja jokainen vie lapun vuorotellen. Voidaan ottaa myös kisana, mikä ryhmä selviytyy tehtävästä nopeiten. Tarkistetaan yhdessä, menivätkö laput oikeisiin kirjekuoriin kerraten samalla eri talvehtimismuodot.

Ohje opettajalle: Monistetaan eri talvehtimismuotojen kuvauksia (esimerkkieläimet, hengitys, pulssi, voiko herätä? jne.) erivärisille papereille ja leikataan nämä irti. Kuvauksia löytyy kootusti esim. Otavan BIOMI kirjan opettajanmateriaaleista. Valmistellaan kirjekuori tai postituskuori, johon kirjataan eri talvehtimismuodot; aktiivinen talvehtija, talviuni, talvihorros, kylmänhorros. Nämä sijoitetaan luokan seinälle tms. paikkaan.

Huomiot: Ei toimi ison ryhmän kanssa tai tilan tulee olla iso. Lopussa tarkastaminen vie aikaa.

Materiaalit: Käsitteet monistettuna erivärisille papereille ja 4 kpl kirjekuoria.

KAUPUNKIEKOLOGIA LINJALASKENTA (B12, B13, GE1)

Tavoite: Linjalaskentaa kaupunkiekosysteemissä.

Toteutus: Opiskelijat suorittavat kahden 200 metrin linjan laskennat kaupunkiekosysteemissä. Opiskelijat saavat kartan koulun ympäristöstä ja valitsevat kaksi linjaa. Työn voi suorittaa yksin, pareittain tai pienissä ryhmissä. Linja kävellään rauhallisesti ja havaintoja tehdään eliölajeista, eliöiden lukumääristä sekä muista bioottisista ja abioottisista ympäristötekijöistä. Kuvia ja videoita on suotava ottaa, niin havainnot voi jälkikäteen varmistaa luokassa. Opiskelijat kirjaavat havainnot yhteiseen sheets-taulukkoon, josta voidaan työstää diagrammeja, tutkimuksia ja esim. koekysymys.

Toiminnallisen osuuden kesto: 30–40 minuuttia

Ohje opettajalle: Opiskelijat jaetaan 3–4 henkilön ryhmiin. Ohjeista opiskelijat hyvin. Kartta on oltava, jotta opiskelijat tietävät minne mennä ja pysyvät turvallisilla reiteillä. Pyydä opiskelijoita ottamaan kuvia ja videoita matkan varrelta, niin voit auttaa heitä lajintunnistuksessa luokassa myöhemmin.

Ohje opiskelijalle: Ota kartta ja valitkaa ryhmässä laskettavat linjat (vähintään kaksi linjaa). Avatkaa tehtävän sheets-taulukko, jonne voi kirjata havaintoja laskennan aikana tai kirjatkaa taulukko havaintopaperille. Ennen linjalaskentaa valitkaa laskettavat linjat, ottakaa mukaan kännykkä ja muistiinpanovälineet. Pukeutukaa säänmukaisesti. Laskekaa 200 metrin linja rauhassa kävellen ja tehden jatkuvasti havaintoja. Ottakaa kuvia ja videoita eliöistä, mikä helpottaa lajintunnistusta jälkeensä. Opettaja voi myös auttaa lajintunnistuksessa, jos olette saaneet taltioitua eliöitä kännykkään. Kirjatkaa havaintoja lämpötilasta, ilmankosteudesta, valoisuudesta, rakennetusta ja rakentamattomasta pinta-alasta ja häiriöstä käyttäen apuna sheets-taulukon tietoja. Laskekaa myös toinen linja ja halutessanne enemmän linjoja. Palatkaa laskentojen jälkeen luokkaan. Kirjatkaa havaintonne vielä yhteiseen sheets-taulukko.

Huomiot: Säävaraus: Tehtävää ei kannata toteuttaa, jos on kova pakkanen tai vesisade elleivät opiskelijat varta vasten halua. Muutoin hyvin tykätty tehtävä, jolloin voi kätevästi yhdistää lajintuntemusta, ekologian peruskäsitteitä, menetelmiä ja ilmiöitä sekä kotipaikkatuntemusta toisiinsa.

Materiaalit: Kartta ja sheets-taulukko.

Liite: BI2, BI3, GE1_Kaupunkiekologia linjalaskenta_Tehtävänanto linkkeineen

ELIÖIDEN VÄLISET SUHTEET (BI2, BI3, GE1)

Tavoite: Kerrata eliöiden välisiä suhteita lajiesimerkkien avulla.

Toteutus: Koulun käytävälle viedään käsitteitä ja kuvia liittyen eliöiden välisiin vuorovaikutussuhteisiin. Opiskelijat jaetaan pariin tai pieniin ryhmiin. Parista/ryhmästä käy yksi kerrallaan hakemassa yhden kuvan tai käsitteen ja seuraava parista/ryhmästä lähtee hakemaan sille sopivaa vastinetta, kuvaa tai käsitettä.

Toiminnallisen osuuden kesto: 10 minuuttia

Ohje opettajalle: Opettaja muodostaa parit tai 3–4 opiskelijan ryhmät. Ohjeista opiskelijat hyvin. Kuvien on oltava erillisiä. Laput kannattaa sijoittaa näkyville ja helposti saavutettaville paikoille.

Ohje opiskelijalle: Koulun tiloissa on lappuja sekä eliöistä että käsitteistä liittyen eliöiden vuorovaikutussuhteisiin. Opettajan merkistä yksi opiskelija kerrallaan lähtee hakemaan yhtä lappua. Kun opiskelija saapuu ryhmän luo, ryhmä yrittää selvittää onko kuvassa millaisia eliöiden välisiä vuorovaikutussuhteita tai käsitteeseen, millaisia eliöitä kyseisessä vuorovaikutussuhteessa voi olla. Sitten toinen opiskelija lähtee etsimään vastinetta luokkaan tuodulle lapulle ryhmän keskustelujen pohjalta. Seuraavaksi kolmas opiskelija lähtee hakemaan uutta lappua ja vaiheet toistuvat. Ryhmä, joka saa eniten käsitteitä ja kuvia, voittaa tehtävän.

Huomiot: Ohjeiden tulee olla selkeät, ettei opiskelijat kahmi liikaa lappuja kerralla. Jos kuvat ovat esimerkiksi pareittain, tehtävä menee sekavaksi. Huomioitavaa on myös, että useampaan kuvaan voi liittyä useita erilaisia vuorovaikutussuhteita.

Materiaalit: Eliökortit ja käsitelaput

Liite: BI2, BI3, GE1_Eliöiden väliset suhteet_Käsitteet ja kuvat

HAPPAMOITUMINEN (BI3)

Tavoite: Perehtyä biologiseen tutkimukseen ja havainnollistaa happamoitumisen vaikutuksia. Tutkimusraportin laatiminen, LibreOffice, pylväsdiagrammi.

Toteutus: Opiskelijat jaetaan 2–4 henkilön ryhmiin ja annetaan jokaiselle ryhmälle välineet. Ryhmät jaetaan tutkimaan koulun lähellä olevia puita, kukin ryhmä saa oman alueen. Ruudukon avulla arvioidaan jäkälän määrä, samalla tutkitaan lajeja ja arvioidaan mahdollisia vaurioita. Tulokset kerätään yhteen ja laaditaan raportti. Raporttiin voidaan liittää esim. pylväsdiagrammit esim. lajien tai peittävyuden tai vaurioluokkien osalta. Lopuksi pohdintaa, miksi jäkälät ovat hyviä bioindikaattoreita ilman laadulle.

Huomiot: Jäkälien tunnistus voi olla haastavaa, samoin vaurioluokkien arviointi? Nämä olisi hyvä käydä luokassa ensin läpi.

Materiaalit: Piirtoheitinkalvolle tms. ruudukko, maalarinteippi (ei välttämätön), lomake maastotutkimukseen, kynä maastoon, tietokone. Ruudukkoon ja maastotutkimuslomakkeeseen löytyy valmis malli täältä: Jortikka, S. & Kivelä, R. Tutkimusretkelle metsään. Perusaste. Metsäntutkimuslaitos, Metla, Rovaniemen toimintayksikkö, s. 62–65. Haettu osoitteesta: <https://dokumen.tips/download/link/sisaeltoe-etusivu-ntutkimuslaitos-metla-rovaniemen-toimintayksikkoe-sisaeltoe.html>

HAPPAMOITUMINEN, TÄYDENNÄ PUUTTUVAT KÄSITTEET (BI3)

Tavoite: Saada muistiinpanot kappaleesta ylös, samalla pohtia syy-seuraussuhteita, taukoliikunta.

Toteutus: Opiskelijat saavat oman muistiinpanopohjan. He käyvät etsimässä luokasta/käytävältä värikkäälle paperille kirjoitettuja käsitteitä (10kpl). Löydetyt käsitteet sijoitetaan muistiinpanosivun puuttuviin kohtiin. Samalla pohdintaa, mihin kohtaan kuuluvat. Luokassa tarkistetaan, että menikö oikeille kohdille ja lisätään puuttuvat käsitteet.

Toiminnallisen osuuden kesto: 20 minuuttia

Ohje opettajalle: Ennen tuntia: monista kullekin opiskelijalle oma muistiinpanosivu. Monista värikkäälle paperille avainsanat. Leikkaa ne ja sijoita käytävän/luokan seinälle ennen oppituntia. Oppitunnilla: ohjeistus ja lopuksi läpikäynti.

Ohje opiskelijalle: Seinillä/käytävällä on värikkäitä lappuja, joissa on käsitteitä, jotka tulevat muistiinpanoihin. Kierrä käytäviä ja etsi käsitteet (10 kpl), kirjoita ne lapulle muistiinpanoihisi sopivaan kohtaan.

Huomiot: Varsinkin isolla ryhmällä vaatii tilaa, käytävä tai piha-alue. Kannattaa rajata alue, jolle sanat on sijoitettu, jolloin ne löytyvät helpommin.

Materiaalit: Muistiinpanopohja opiskelijalle, kyniä, värikkäitä paperia, sinitarraa/teippiä.

Liite: BI3_Happamoituminen, täydennä puuttuvat käsitteet_Tulostettavat muistiinpanopohja, puuttuvat käsitteet ja oikeat vastaukset

IHMISEN BIOLOGIA (BI5)

Tavoite: Ihmiselimestöä mittaavan kokeellisen aineiston kerääminen. Opiskelijat saavat työselostukseen aineiston.

Toteutus: Opiskelijat keräävät aineiston ryhmissä. Ryhmä huolehtii tutkimuksen suunnittelusta ja toteutuksesta. Kaikki opiskelijat osallistuvat koehenkilöinä muiden ryhmien mittauksiin. Liikunnallisia aiheita kokeellisessa työssä ovat mm. verenpaine levossa ja rasituksessa, rasituksen vaikutus sykkeeseen tai hengitystihyeyteen sekä reaktionopeuden testaaminen. Käden puristusvoiman mittausta tehdään Vernierin käsodynamometrillä. Liikuntasuoritukset toteutetaan esim. portaiden nousulla tai erilaisilla liikuntatehtävillä. Mittaustulokset kerätään jaettuun tiedostoon koko ryhmän käyttöön.

Ohje opettajalle: Opiskelijat jakautuvat ryhmiin ja ryhmälle annetaan aihe. Opiskelijat suunnittelevat koejärjestelyt ryhmänä. Ryhmän sopiva koko on 3–5 opiskelijaa. Opiskelijoita on hyvä muistuttaa kokeellisen työn tekemisen perusperiaatteista: toistoja on riittävästi, vertailuaineiston kerääminen, koehenkilöiden nimiä ei kerrota tulosten yhteydessä ja kokeellisessa työssä voidaan tutkia kerralla vain yhtä vaikuttavaa muuttujaa.

Ohje opiskelijalle: Koejärjestelyjen suunnittelu ennen aineiston keräämistä. Huolellinen tulosten tallennus. Rohkeaa osallistumista muiden mittauksiin koehenkilöinä.

Huomiot: Opiskelijat toimivat yleensä tehokkaasti ja reippaasti. Koejärjestelyjen suunnittelu sujuu hyvin, samoin liikunnallinen osuus. Ohjausta vaativia asioita ovat muuttujien määrän rajoittaminen sekä toistojen määrä eli koehenkilöitä on mittauksissa liian vähän.

Materiaalit: Ryhmillä on käytössä verenpainemittari, käsodynamometri + LoggerPro tietokoneessa, kello, mittanauha ym.

LIHASSOLUN TOIMINTA, ETSI PUUTTUVAT KÄSITTEET (B15, B18)

Tavoite: Kerrata lihassolun toimintaa, käsitteiden hallinta.

Toteutus: Opiskelijalla tai parilla on pulpetilla moniste, josta puuttuu joitakin sanoja. Opettaja on laittanut puuttuvat sanat luokan/käytävän seinille. Opiskelijoiden tehtävä on pareittain tai yksin täydentää teksti seinällä olevien sanojen avulla. Tehtävän voi ottaa kisana eli nopein opiskelija/pari voittaa!

Huomiot: Paperi pysyy pulpetilla, opiskelijat liikkuvat. Tehtävän voi toteuttaa myös niin, että viivojen tilalla on väärä sanoja? astetta vaikeampi ja pidempikestoisempi, kun ensin pitää keksiä, mitkä sanat ovat väärin.

Materiaalit: Moniste opiskelijalle, sanat seinälle, oikeat vastaukset, sakset, teippiä/sinitarraa.

Liite: B15, B18_Lihassolun toiminta, etsi puuttuvat käsitteet_Moniste opiskelijalle, sanat seinälle ja oikeat vastaukset

IHMISEN BIOLOGIA, HORMONIEN KERTAUSPELI (B15)

Tavoite: Kerrata hormoneita, niitä erittäviä umpirauhasia tai kudoksia ja vaikutustapoja.

Toteutus: Jakaannutaan 4-5 opiskelijan ryhmiin. Korttipakka laitetaan pulpetille hormonipuoli ylöspäin. Ryhmä palauttaa yhdessä keskustellen mieleen, millaisia vaikutuksia hormonilla on elimistössä ja tarkistaa lopulta vastauksen kortin kääntöpuolelta. Jos vastaus on oikein, ryhmä saa pisteen. Seuraavaksi ryhmä keskustele siitä, mistä kyseistä hormonia erittyy. Päästyään yksimielisyyteen asiasta, joku ryhmän jäsenistä käy etsimässä opettajan osoittamasta paikasta B-kortin ja tuo sen ryhmälle. Ryhmä tarkistaa jaetusta listasta, oliko kortti oikea. Oikeasta kortista saa myös pisteen. B-korttien kääntöpuolella on kuva umpirauhasesta/kudoksesta, josta hormonia erittyy. Siitä voi tarkistaa anatomisia yksityiskohtia. Eniten pisteitä kerännyt ryhmä voittaa.

Liite: B15_Ihmisen biologia, hormonien kertauspeli_ohjeet ja kortit



REAALIINEET MAANTIEDE

Tehtävissä mainitut liitteet löydät linkistä:
<https://drive.google.com/drive/folders/1PpjUdf-eoWAjoU1t7DBZ3BGiBETt3pal>

Tai lukemalla oheisen QR-koodin laitteellasi.



KESKEISET KÄSITTEET KÄSITEKÄVELYNÄ (SOPII KAIKKIIN MODUULEIHIN)

Tavoite: Vaihtelua ja verryttelyä tuntiin, keskeisten käsitteiden kertaus ja hallinta

Toteutus: Opiskelijat saavat pareittain kumpikin omat käsitelaput ja selittävät käsitteitä Aliaksen tapaan. Toisella parista on käsitelappu A ja toisella käsitelappu B. Jos kumpikaan ei tiedä, ottavat yhdessä selvää. Selityksen aikana parit kävelevät käytävillä tai ulkona.

Materiaalit: Paperilaput, joissa 20–26 keskeistä käsitettä, puolet (10–13 käsitettä) lapussa A ja puolet lapussa B.

ENNAKKOTIETOKARTOITUS TAI LÄKSYNKYSELY (SOPII KAIKKIIN MODUULEIHIN)

Tavoite: Saada tietoa opiskelijoiden ennakkotiedoista käsiteltävästä aiheesta.

Toteutus: Luokan kanssa mennään käytävään. Opettajalla on väittämiä tulevasta aiheesta tai läksyistä. Opiskelijat astuvat oikealle, jos väittäjä on oikein ja vasemmalle, jos väärin. Suurilla ryhmillä (n. 30 opiskelijaa) voi toteuttaa niin, että menevät kyykkyy, jos väärin ja nostavat kädet ylös ja kurkottavat, jos oikein.

Materiaalit: Opettajalla väittämiä käsiteltävästä aiheesta.

AAVIKOITUMINEN JA EROOSIO, TEEMAKARTAT JA TILASTOT (GE1)

Tavoite: Tulkita tilastoja ja teemakarttoja, etsiä syy-seuraussuhteita.

Toteutus: Tunnin alussa on pieni pohjustus eroosiosta ja aavikoitumisesta. Sen jälkeen opiskelijat kiertävät pareittain tai pienissä ryhmissä seinällä olevien teemakarttojen luona. Tehtävänä on tehdä kaksi havaintoa teemakartasta tai tilastosta sekä pohtia, miten kyseinen asia liittyy eroosioon ja aavikoitumiseen.

Ohje opettajalle: Luokan seinälle on laitettuna erilaisia tilastoja ja teemakarttoja tunnin aiheeseen liittyen. Teemakarttoja löytyy yleensä kirjan kappaleesta/opemateriaalista, esimerkiksi maailman eroosioherkimmät alueet, aavikoitumisen riskialueet, suolaantuminen eri maissa, metsäpaloalueet maapallolla ja Alppien jäätiköiden sulaminen viivadiagrammi. Opettaja pitää pienen pohjustuksen aiheesta, jonka jälkeen opiskelijat tutkivat 2–4 henkilön ryhmissä seinällä olevia teemakarttoja kirjaten kaksi havaintoa jokaisesta teemakartasta.

Ohje opiskelijoille: Kiertäkää seinällä olevat teemakartat ja kirjatkaa kaksi havaintoa teemakartasta tai tilastosta sekä pohtikaa, miten kyseinen asia liittyy eroosioon ja aavikoitumiseen.

Huomiot: Teemakartat saavat jäädä seinälle ja ne voidaan käsitellä tunnin edetessä.

Materiaalit: monisteet, teippiä/sinitarraa

SIJAINTI VAIKUTTAA – LÄMPÖVYÖHYKKEET (GE1)

Tavoite: Tavoitteena on ymmärtää, miten lämpövyöhykkeet toimivat ja esiintyvät maapallolla. Lisäksi tavoitteena on havainnoida eri valtioiden sijoittumista lämpövyöhykkeellä.

Toteutus: Käydään läpi maapallon lämpövyöhykkeet. Luokka jaetaan neljään osaan, edessä on kylmä vyöhyke keskellä ovat lauhkea vyöhyke ja subtropiikki ja tropiikki on luokan perällä. Tulen luettelemaan maailman eri valtioita ja opiskelijoiden tulee jakautua luokan tilaan siten, miten valtio sijoittuu lämpövyöhykkeille. Eli jos valtio sijaitsee tropiikissa kauttaaltaan, niin kaikki menevät luokan takaosaan. Jos taas valtio jakautuu useammalle lämpövyöhykkeelle, niin opiskelijat jakautuvat suurin piirtein prosenttiosuuksittain eri vyöhykkeille. Lämpövyöhykkeet on näytetty ennen tehtävää. Opiskelijat neuvottelevat yhdessä mikä on suurin piirtein oikea jakauma.

Toiminnallisen osuuden kesto: 15 minuuttia

Ohje opettajalle: Valitse noin 10–12 valtiota, mitkä sijoittuvat ympäri maapalloa (2 valtiota/maanosa) ja valikoi ne siten, että valtioiden välillä on vaihtelua. Ennen tuokion aloitusta, siirrä pulpetteja hieman luokan sivuun. Luettele opiskelijoille valtioita yksitellen ja odota että he jakautuvat luokassa prosenttiosuuksien mukaisesti.

Ohje opiskelijalle: Voitte kommunikoida ryhmän kesken, miten jakaututte luokassa mahdollisimman lähelle oikeaa lämpövyöhykettä.

Huomiot: Tarkkaile, etteivät opiskelijat mene istumaan. 12 valtiota oli ehdoton maksimi ja 10 olisi riittänyt myös hyvin. Osa opiskelijoista meinasi tylsistyä tehtävän loppupuolella ja joutui tsemppaamaan lopussa osallistumiseen.

Materiaalit: 12 eri valtiota listattuna ja tulkittuna kuinka ne sijoittuvat lämpövyöhykkeille

Liite: GE1_Sijainti vaikuttaa – Lämpövyöhykkeet_Valtiot

SUOMEN KAUPUNGISTUMINEN, RASTITYÖSKENTELY (GE3)

Tavoite: Tutustua Suomen kaupungistumiseen ja aihealueen keskeisiin käsitteisiin Suomi-näkökulmasta.

Toteutus: Toteutetaan kiertämällä viisi rastia. Rasteilla olevat tilastot/kartat sekä niihin liittyvät kysymykset herättelevät keskustelemaan tunnin aiheesta nimenomaan Suomen näkökulmasta. Viimeisen rastin voi muotoilla omaan kotipaikkakuntaan sopivaksi.

Toiminnallisen osuuden kesto: 30 minuuttia + tehtävän purku

Ohje opettajalle: Tulosta rastit ja niihin liittyvä geomedia yksipuoleisena ja värillisenä. Levitä rastit sopivaan tilaan. Opiskelijat kiertävät rastit pareittain/pienessä ryhmässä ja pohtivat keskustellen vastauksia kysymyksiin. Lopuksi rastit käydään luokassa yhteisesti läpi.

Ohje opiskelijoille: Kierrä luokassa/käytävässä olevat 5 rastia pareittain/pienessä ryhmässä. Vastauksia ei tarvitse kirjata, riittää, että keskustellette aiheesta.

Huomiot: Suuren ryhmän kanssa voi siirtyä toiseen tilaan/käytävälle tai jakaa niin, että osa ryhmästä kiertää rasteja, osa tekee muita tehtäviä.

Materiaalit: Tulostettavat rastit

Liite: GE3_Suomen kaupungistuminen, rasteryöskentely_Rastit

VÄESTÖ JA VÄESTÖNKASVU (GE3)

Tavoite: Tulkita väestöpyramideja sekä tunnistaa väestöllisen muuntumisen vaiheet, mallit ja niihin kuuluvat valtiot.

Toteutus: Opiskelijat jaetaan pareihin (tai ryhmiin). Parit lähtevät tarkastelemaan eri väestöllisen muuntumisen vaiheita. Laput sekoitetaan eri pisteille ja tarkoituksena on saada kaikki laput oikeille paikoille. Pari saa vaihtaa kerralla kahden lapun sijaintia. Kun laput ovat oikeilla paikoillaan, kerrataan oikeat vastaukset.

Toiminnallisen osuuden kesto: 15 minuuttia

Ohje opettajalle: Tee laput viidelle eri vaiheelle. Nimeä vaiheet. Tulosta 5 erilaista väestöpyramidia. Lisää eri lapuille kuvaukset väestöllisen muuntumisen vaiheesta ja kirjoita esimerkkivaltiot lapulle. Yhteensä 25 eri lappua eli 5 lappua/vaihe. Vaihelaput levitetään eri puolille luokkaa ja loput laput sekoitetaan eri pisteille sekaisin. Opiskelijoiden tehtävänä on siirtää laput oikeille paikoille. Tehtävää voi tarvittaessa helpottaa antamalla opiskelijoiden käyttäjäkirjaa apuna tai heijastamalla taululle väestöllisen muuntumisen eri mallit. Seuraa tehtävän etenemistä.

Ohje opiskelijalle: Tehtävänä on tarkastella väestöllisen muuntumisen malleja eri lappujen avulla. Laput ovat levitetty luokkaan 5 eri pisteeseen, mutta ne ovat aivan sekaisin. Vain vaihelaput on sijoitettu oikein. Tehtävänä on siirtää kaikki laput oikeille paikoilleen niin, että vaiheen nimi, väestöpyramidi, esimerkkivaltiot ja kuvaus ovat kaikki oikein ja oikealla paikalla. Kun tehtävä on mielestänne valmis, ilmoittakaa opettajalle.

Huomiot: Opetusryhmän koko oli vain 7 opiskelijaa. Isommassa ryhmässä parit voi muuttaa ryhmiksi. Opiskelijat saivat tehtävän täysin oikein melko ripeästi, mutta autoin heijastamalla väestöllisen muuntumisen mallin esimerkin, kun tehtävän tekemisessä oli haasteita alkuvaiheessa. Opiskelijoiden mukaan tehtävä oli mukava ja väestöpyramidit eivät olleet liian ilmeisiä (kirjan esimerkkien näköisiä). Voit hyödyntää Population pyramid.net -sivustoa. Parien välinen kommunikaatio toimi hyvin. Suuremman ryhmän kanssa kukin pienryhmä voisi hakea omalle väestöllisen muuntumisen vaiheelle ympäri luokkaa sijoitettujen lappujen joukosta omat laput.

Materiaalit: Ennen tuntia tehdyt laput eri vaiheista, niiden nimistä, väestöpyramideista, kuvaukset ja esimerkkivaltiot.

Liite: GE3_Väestö ja väestönkasvu_Mallitaulukko

KAUPUNGISTUMINEN JA KAUPUNKIRAKENNE (GE3)

Tavoite: Kerrata kaupungistumisen sekä kaupunkirakenne kappaleen tärkeimpiä teemoja ja käsitteitä eri väittämien avulla.

Toteutus: Opiskelijoille kerrotaan ohjeet ennen tuokion aloitusta, minkä jälkeen he siirtyvät luokahuoneen keskelle. Opettaja sanoo erilaisia väittämiä, mitkä voivat olla joko totta tai tarua. Mikäli opiskelija uskoo väittämän olevan oikein, opiskelija siirtyy luokan etuosaan. Mikäli väittäminen on opiskelijan mielestä väärin, hän siirtyy luokan takaosaan. Oikean vastauksen jälkeen siirrytään takaisin keskelle.

Toiminnallisen osuuden kesto: 15–20 minuuttia

Ohje opettajalle: Valmistele ennen tuntia erilaisia kertaavia kysymyksiä. Varmista tehtävän aikana, että opiskelijat eivät jää istumaan tai seisomaan yhteen paikkaan. Voidaan myös laskea pisteitä.

Huomiot: Suuren ryhmän kanssa voi olla haasteita liikkua. Silloin tehtävä voidaan tehdä siten, että opiskelijat seisovat omanpöydän takana. Jos väittäminen on oikein, siirrytään pöydän oikeaan reunaan. Jos väittäminen on väärin, siirrytään pöydän vasempaan reunaan. Loppua kohden opiskelijat väsyvät, joten maksimimäärä kysymyksiä on 15–20.

Liite: GE3_Kaupungistuminen ja kaupunkirakenne_Väittämät

TEOLLISTUMINEN (GE3)

Tavoite: Tehtävän tavoitteena oli tutustua teollistuminen käsitteisiin.

Toteutus: Kerrataan opiskelijoille pokerikäsien arvojärjestys ja säännöt. Opiskelijat jaetaan 3–5 opiskelijan ryhmiin riippuen koko ryhmän koosta. Pelin aluksi jokaiselle ryhmälle jaetaan viisi korttia. Opettaja vie sananselityslaput yhdessä sovittuun paikkaan luokahuoneen toiseen päähän. Erä kestää 10 minuuttia, jonka aikana tavoite on muodostaa ryhmälle mahdollisimman hyvä pokerikäsi. Arvojärjestys näkyy taululla. Peli etenee siten, että yksi ryhmän jäsenistä lähtee hakemaan sovitusta paikasta käsitelapun ja palaa ryhmänsä luokse. Tehtävänä on selittää käsite muulle ryhmälle käyttäen kirjan kappaleen sanastoa. Kun ryhmä saa arvattua sanan oikein, yksi opiskelija ryhmästä tulee hakemaan opettajalta uuden kortin ryhmän omaan pokerikäteeseen. Tämän jälkeen toinen ryhmän jäsen lähtee hakemaan uutta käsitettä ja homma toistuu niin kauan, kunnes aika loppuu, selitettävät sanat loppuvat tai riittävän monella ryhmällä on valmis pokerikäsi. Lopuksi vertaillaan pokerikäsiä ryhmien kesken.

Toiminnallisen osuuden kesto: 10–15 minuuttia

Ohje opettajalle: Kirjoita tai tulosta vähintään 30 sanaa mitkä opiskelijat selittävät ryhmilleen kappaleesta teollistuminen. Valmistele luokan ulkopuolelle rasia, mistä opiskelijat hakevat sananselityslaput.

Ohje opiskelijalle: Päätäkää ryhmässä, kuka lähtee ensimmäisenä hakemaan selitettävän sanan. Ideana on selittää alias tyyppisesti lapulla oleva sana ja ryhmä yrittää arvata sitä. Kun arvaus osuu oikeaan voi sanan selittänyt käydä vaihtamassa pokerikädestään yhden kortin kerrallaan opettajan luota löytyvästä korttipakasta. Tavoitteena on selittää mahdollisimman monta sanaa ja sen avulla kerätä mahdollisimman hyvä pokerikäsi omalle ryhmälle.

Huomiot: Neljän opiskelijan pienryhmä on toimiva. Korttipakkoja on syytä olla useampi, mikäli tehtävään osallistuu monta ryhmää. Luokahuoneessa kiusaus istua on suuri, joten tehtävä kannattaa suorittaa paikassa, missä opiskelijat voivat tehdä tehtävää seisten, mutta saavat laskettua kortit pulpetille. Jos opiskelijat alkavat liikaa miettimään korttejaan, pelin todellinen idea eli sananselitys unohtuu eikä oppimista ei tapahdu. Etäisyydet ja liike: lapun haku luokahuoneen ulkopuolelta ja palaaminen ryhmän luokse. Sen jälkeen kortin haku luokan edestä.

Materiaalit: 33 selitettävää sanaa, rasia sanalapuille, korttipakka. Myös netistä voi heijastaa taululle pokerikäsien arvot.

Liite: GE3_Teollistuminen_Käsitteet ja pokerikäsi

REAALIAINEET

FILOSOFIA

Tehtävissä mainitut liitteet löydät linkistä:
<https://drive.google.com/drive/folders/1PpjUdf-eoWAjoU1t7DBZ3BGiBETt3pal>

Tai lukemalla oheisen QR-koodin laitteellasi.



OLLAKO VAI EIKÖ OLLA? METAFYSIIKKASUUNNISTUS (F11)

Tavoite: Opetella keskustelemista ja perustelemisen taitoja, tutustua ja kerrata metafysiikan aiheita

Toteutus: Jakaudutaan ryhmiin. Ryhmät kiertävät 8 rastia, jotka liittyvät metafysiikkaan (kirjan jakso 4, luvut 13–15). Rastikierrokselle tarvitaan mukaan kurssikirja, paperia ja kynä. Rasteilta palautetaan tunnin loppuun mennessä opettajalle muistiinpanot. Tässä harjoituksessa on tarkoitus keskustella filosofisesti. Pohtia, väitellä, perustella, tutkia, epäillä, ihmetellä, analysoida.

Toiminnallisen osuuden kesto: 10 minuuttia/rasti.

Ohje opiskelijalle: Tässä harjoituksessa on tarkoitus keskustella filosofisesti. Pohtia, väitellä, perustella, tutkia, epäillä, ihmetellä, analysoida. Kiertäkää ryhmänne kanssa 8 rastia, jotka liittyvät metafysiikkaan (kirjan jakso 4, luvut 13–15). Rastikierrokselle tarvitaan mukaan kurssikirja, paperia ja kynä. Vaihtoehtoisesti vastaukset kirjoitetaan myös tekstiedostoon. Rasteilta palautetaan tunnin loppuun mennessä opettajalle muistiinpanot. Kirjoittakaa paperille ryhmän jäsenten nimet. Kirjoittakaa ylös jokaisella rastilla käymänne keskustelut: Miten vastasitte ongelmaan? Mistä puhuitte? Oliko erimielisyyksiä, mitä? Mitä kysymyksiä heräsi? Suoraa vastausta rastin kysymykseen ei tarvitse kirjoittaa. Muistakaa, että harjoituksen pääpaino on keskustelemisessä, ei muistiinpanojen kirjoittamisessa. Yhdellä rastilla voi olla kerrallaan yksi ryhmä. Jos rasteilla on ruuhkaa, voi odotellessa katsoa kirjan lukuja 13–15 tai jatkaa keskustelua edellisten rastiin tehtävistä. Käyttäkää yhdellä rastilla aikaa noin 10 min.

Välineet: Paperia ja kynä

Materiaali: Rastiin tehtävännannot/kysymykset ja muu ohjeistus. Voi hyödyntää: Otavan Idea 1-kirjasarja, luku 15: Idea oppitunnille.

FILOSOFIAN OSA-ALUEIDEN KERTAUS (F11)

Tavoite: Tutustua filosofian osa-alueisiin

Toteutus: Muodostetaan 3–4 opiskelijan ryhmiä. Jokainen ryhmä saa oman tehtävän. Tehtävän tekemiseen on aikaa 10–15 minuuttia. Valmiit tuotokset palautetaan esimerkiksi Padlettiin. Pohtikaa mihin filosofian osa-alueeseen tehtävä liittyy. Tehtävät käydään läpi yhdessä ryhmän kanssa.

Liite: F11_Filosofian osa-alueiden kertaus_Kuvaustehtävät ryhmille

MYSTEERIPELI LUONNOSSA, YHTEISKUNTAFILOSOFIAN KERTAUS (F13)

Tavoite: Kerrata yhteiskuntasopimus teorioita.

Toteutus: Opiskelijat kiertävät joukkueina neljä erilaista tehtävää ja ratkovat mysteerejä. Yhden mysteerin ratkaistuaan heidän on näytettävä ratkaisu opettajalle. Jos ratkaisu on oikein, he voivat edetä seuraavalle rastille. Rastiin etenemisjärjestyksellä ei ole väliä.

Toiminnallisen osuuden kesto: 15–30 minuuttia

Ohje opettajalle: Piilota koulun pihalle neljä erilaista tehtävää. Jaa opiskelijat joukkueisiin. Peliä pelataan joukkueina. Ideana on, että jokainen ryhmä tekisi kaikki tehtävät. Eniten mysteerejä ratkonut on pelin voittaja. Pelirastit: 1) Yhdistä ajatus oikeaan filosofiaan, 2) Etsi kaikki filosofi Hobbesiin liittyvät käsitteet lasipurkkiin sijoitettujen erilaisten termien joukosta, 3) Yhteiskuntafilosofia Ristikko (ristikon malli ja sanat liitteessä) ja 4) Sanasokkelo. Etsi sanasokkelosta Rawlsin teoriaan liittyvät käsitteet (liite).

Huomiot: Oli ilo nähdä opiskelijoiden into tehtävien tekemiseen. Opiskelijat jopa juoksivat pihalle ratkaistakseen tehtävät ensimmäisenä. Nopein joukkue ratkaisi tehtävät 15 minuutissa. Osalle tehtävät olivat vaikeita, ja kaipasivat opettajan apua.

Materiaalit: Pahvilaatikoita yms., lasipurkkeja, paperipusseja yms.

Liite: FI3_Mysteeripeli luonnossa, yhteiskuntafilosofian kertaus_Tulostettavat rastitehtävät

TOTUUS FILOSOFEISTA -PELI (FI4 TAI KERTAUS)

Tavoite: Kerrata filosofian oppimäärän keskeisiä sisältöjä. Filosofien keskeisten ajatusten kertaus. Pääpaino tässä pelissä on tietoteoriassa ja metafysiikassa. Tavoitteena on kerätä yhteensä 12 pelimerkkiä, 2 kutakin väriä.

Toteutus: Peliä voidaan pelata koulun liikuntasalissa tai pihalla. Opiskelijat jakautuvat kolmen henkilön joukkueisiin. Jos pelissä käytetään legoja pelimerkkeinä, niin pelin alussa jokaiselle jaetaan myös pieni legoalusta. Jokaisella joukkueella on käytössä oma värinoppa, ja pelissä saa edetä omaa tahtiin. Yksi joukkueen jäsen pyöräyttää värinoppaa ja kysymys valikoituu nopan osoittaman värikategorian mukaan. esim. oranssi Berkeley. Jos joukkue vastaa oikein Berkeley kysymykseen, he saavat oranssin pelimerkin. Ryhmä kertoo aina vastauksensa opettajalle. Peli jatkuu, kunnes yksi joukkue on kerännyt jokaisesta filosofi kategoriasta kaksi eriväristä legoa/ pelimerkkiä.

Ohje opettajalle: Tulosta valmiit kysymykset, ja laita kysymykset nurinpäin filosofien mukaan kuuteen eri muoviastiaan. Opettaja voi halutessaan keksiä peliin myös lisää kysymyksiä. Merkkää muoviastioiden kylkeen väriä laput esim. Kant oranssi, Descartes keltainen, Locke violetti, Berkeley punainen, Popper sininen ja Platon vihreä. Sijoittele muoviastiat kysymyksineen eri puolille pihaa tai koulun liikuntasalia.

Ohje opiskelijalle: Pohtikaa kysymyksiä yhdessä koko joukkueen kanssa. Laita aina katsottu kysymys pinon alimmaisiksi.

Huomiot: Peli toi kivasti liikettä abeihin, ja he antoivat pelistä hyvää palautetta.

Materiaalit: Muoviastioita, kysymyskortit, sinitarraa, teippiä, värinoppia, eri värisiä legopalikoita tai kartonkisuikaleita.

Liite: FI4_Totuus filosofeista -peli_Kysymykset ja vastaukset

METAFYSIIKKAKÄVELY LÄHIYMPÄRISTÖSSÄ (FI4)

Tavoite: Kerrata metafysiikan keskeisiä käsitteitä ja teorioita.

Toteutus: Ideana on lähteä yhdessä koko ryhmän kanssa lähiluontoon kävelylle. Opettaja jakaa opiskelijat pieniin ryhmiin, ja antaa monisteen, jossa on tarkemmat tehtävät. Lopuksi käydään opettajan johdolla keskustelukysymykset läpi, ja opettaja myös selventää epäselvät käsitteet ja termit.

Toiminnallisen osuuden kesto: 30 minuuttia

Ohje opettajalle: Jaa opiskelijat 3 henkilön ryhmiin. Lähtekää yhdessä ulos pienelle kävelylle esim. lähimetsään. Pyydä opiskelijoita pohtimaan ryhmässään monisteessa olevia kysymyksiä. Käykää lopuksi kysymykset läpi yhdessä.

Ohje opiskelijalle: Liitteenä oleva moniste.

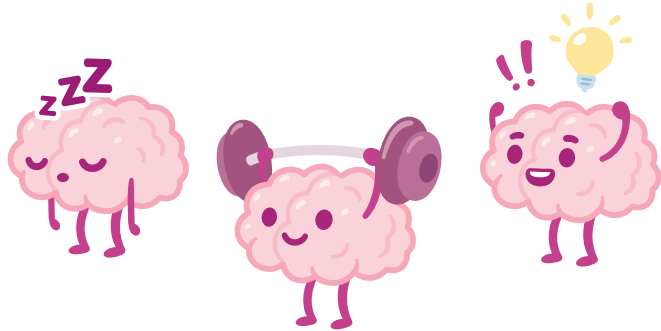
Huomiot: Opiskelijat pitivät tästä harjoituksesta. Parasta oli, että puhelimet pysyivät taskussa ja keskustelua käytiin kasvotusten. Keskustelua syntyi enemmän kuin normaalisti oppitunneilla. Keskustelussa päästiin pureutumaan syvemmin myös muihin filosofian teemoihin.

Liite: FI4_Metafysiikkakävely lähiympäristössä_Ohjeistettu tehtävämoniste

REAALIAINEET PSYKOLOGIA

Tehtävissä mainitut liitteet löydät linkistä:
<https://drive.google.com/drive/folders/1PpjUdf-eoWAjoU1t7DBZ3BGiBETt3pal>

Tai lukemalla oheisen QR-koodin laitteellasi.



AIVOT (PS1)

Tavoite: Kertaus

Toteutus: Tehdään aivoihin liittyvät tehtävät.

Ohjeet opettajalle:

Johdantona lyhyt video liikunnan merkityksestä: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/08/26/tama-ylivoimaisesti-paras-keino-pitaa-aivot-nuorena-unohda-sudokut-ja>

Tee testi: miten aivosi voivat? https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/12/10/tee-testi-miten-aivosi-voivat?fbclid=IwAR2W9it_85RY91tA_ui1ynHj3EL5vVZiZq8RHvi8rkx-8-kdP4d8noSEqho&utm_campaign=yneuutiset&utm_medium=social&utm_source=facebook

Tee noin 30 minuutin kävely- tai pyöräilylenkki ja kuuntele samalla Aivot- tärkein pääomasi -podcastista yhteensä 2-3 jaksoa (jakson pituudet vaihtelevat 9-15 minuuttia/jakso). Muista liikkua liikenteessä varoen: valitse mahdollisimman rauhallinen ja turvallinen reitti lenkillesi. Lenkin jälkeen kirjoita muutamalla lauseella, mitä uutta opit aivoista. Lähetä vastauksesi opettajalle. <https://areena.yle.fi/audio/1-3551472>

Tehtävä voidaan toteuttaa myös parityöskentelynä, jolloin parit kuuntelevat eri jaksot ja tämän jälkeen keskustelevat oppimastaan. Lue myös hauskat vinkit parempaan aivoterveYTEEN: <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/12/27/rapsuta-koiraa-ja-kuuntele-lempimusiikkiasi-nama-8-hauskaa-asiata-saavat-aivosi>

Materiaalit: Läppäri, kuulokkeet ja kännykkä.

TUNNISTA TUNNE -HARJOITUS, EMOOTIOT (PS1)

Tavoite: Kehollisen ja vuorovaikutteisen tunneilmaisun toiminnallinen kokeilu

Toteutus: Emootioteeman lyhyehkön pohjatuksen jälkeen tulee toiminnallinen osuus. Siinä opiskelijat lähtevät luokasta 4 henkilön ryhmissä ja puuhaavat tehtävän parissa. Ope kiertää toiminnallisen osuuden kuluessa ryhmiä, tarkkailee, kyselee, kommentoi. Luokkaan paluun jälkeen yhteinen purku. Miten sujui, mikä oli helppoa, mikä haasteellista ja miltä tilanne tuntui jne.

Toiminnallisen osuuden kesto: 20 minuuttia

Ohje opettajalle: Monista puolitettu tunneympyrä. Jaa opiskelijat 4 henkilön ryhmiin ja kerro toimintaohjeet opiskelijoille.

Ohje opiskelijalle: Ryhmänne jakautuu kahteen pariin, ykkösiin ja kakkosiin. Lähtekää liikkeelle 4 henkilön ryhmänä. Ottakaa mennessänne mukaan parikohtaiset lappuset. Älkää näyttäkö omaanne ryhmän toiselle parille. Ottakaa kroppaan latausta esim. kiertämällä koulurakennus reippaasti kävellen. Etsikää 4 henkilön ryhmälenne sopiva tila, jossa voitte jatkaa tehtävää. Tarvitsette

tilan, jossa voitte olla seisaallanne ja saatte hieman etäisyyttä toisiinne. Ykköspari aloittaa valitsemalla sisimmästä ympyrästä yhden tunteen. Viestikää tunnetta kakkosparille kasvojen ilmeillä ja kehollisesti kunnes kakkospari tunnistaa oikean tunteen. Viestintä voi perustua parin vuorovaikutukseen, mutta sen on oltava sanatonta. Vaihtakaa vuoroa, kun kakkospari on tunnistanut tunteen oikein. Ykköspari valitsee keskikehältä yhden tunteen ja viestii sitä kakkosparille. Tässä vaiheessa saa käyttää sanoja, paitsi ei arvauksen kohteena olevaa tunnesanaa. Vaihtakaa seuraavaksi taas vuoroa. Käsitelkää ulkokehä samalla tavalla kuin keskikehä. Jos on aikaa, tehkää sama uudestaan uusilla tunnesanoilla.

Huomiot: Kuten olettaa saattoi, tehtävä vaikeutui sisäkehältä ulommaisille kehille mentäessä. Samalla tuli pohdittua tunnesanojen merkityksiä esim. miten provosoiva eroaa ärsyttävästä?

Materiaali: Puolitetut tunneympyrät. Tunneympyrä esim. Isomäki, Uusitalo – Aivotaidot

TEMPERAMENTTIPIIRTEET JANALLA (PS1, PS2, PS5)

Tavoite: Itsetuntemuksen lisääminen, omien temperamenttipiirteiden tunnistaminen, toisiin ryhmän jäseniin tutustuminen.

Toteutus: Opiskelijat liikkuvat janalla kokemaansa oikeaan kohtaan.

Ohje opettajalle: Kuvitellaan jokin sopiva tila janaksi, toisessa päässä “korkea” ja toisessa päässä “matala” temperamenttipiirre. Luokkatilakin toimii hyvin. Lue opiskelijoille temperamenttipiirteiden kuvauksia esim. seuraavalta sivustolta suhdesoppa, temperamenttipiirteet. Kuvauksia voi lyhennellä hieman ja valita sopivasti temperamenttipiirteiden kuvausta, tilanteen ja ryhmän mukaan. Pyydä opiskelijoita liikkumaan janalle siihen kohtaan, missä itse kokee olevansa kunkin temperamenttipiirteen suhteen. Sen jälkeen pyydä opiskelijaa ottamaan juttukaveri jostain läheltä ja vaihtamaan muutama sana, miksi valitsi sijoittua tiettyyn kohtaan tai mitä ajatuksia herää.

Ohje opiskelijalle: Pysy paikalla ja kuuntele tarkasti, kun opettaja kuvaa temperamenttipiirrettä. Liiku janalla mielestäsi sopivaan kohtaan vasta, kun opettaja antaa luvan. Ota juttukaveri läheltäsi ja vaihda muutama sana miksi sijoituit tiettyyn kohtaan tai mitä ajatuksia heräsi.

Huomiot: Keskustelua syntyy yleensä helposti, toki riippuu ryhmästä. Helppo toteuttaa ja opiskelijat ovat kokeneet mielekkääksi. Myös opettajana osallistun aina tehtävään opiskelijoiden kanssa.

MINÄKÄSITYS JA MOTIVAATIO (PS1)

Tavoite: Kerrata ja harjoitella oppitunnilla käsiteltyjä aiheita toiminnallisesti.

Toteutus: Opiskellaan ensin minäkäsityksen ja motivaation asiat kirjasta lukemalla, jonka jälkeen laitetaan tehtävänanto taululle. Opiskelijat lähtevät etsimään kysymyksiä ja vastaamaan niihin. Lopuksi käydään yhdessä oikeat vastaukset läpi. Itse liikunnallisen osuuden kesto noin 20–30 minuuttia ryhmästä riippuen.

Ohje opettajalle: Tulosta laput ennen tuntia, leikkaa ne kuudeksi pienemmäksi lapuksi ja käy teippaamassa laput koulun yleisiin tiloihin. Ei liian helppoihin eikä vaikeisiin paikkoihin, jotta kaikki löytävät ne. Jätä riittävästi aikaa tunnista tehtävän tekemiseen ja yhdessä oikeiden vastausten läpikäymiseen.

Ohje opiskelijalle: Toimitaan 2–3 henkilön tiimeissä. Ympäri koulua on piilotettu 6 lappua, joista löydät aiheeseen liittyvän kysymyksen tai kaksi. Ota mukaan kirja, vihko ja kynä. Kun olet vastannut hyvin kaikkiin kysymyksiin (1–8), tule takaisin luokkaan näyttämään oikeat vastaukset opettajalle.

Huomiot: Opettajan kannattaa käydä kiertelemässä, että homma etenee toivotusti. Yksi lappu oli hävinnyt käytävältä ja jouduin laittamaan uuden tilalle, joten vaatii myös tarkkuutta opettajalta. Opiskelijaryhmillä menee eri aika tehtävien tekemiseen.

Materiaalit: Paperia, teippiä. Opiskelijoilla kirja, vihko ja kynä.

Liite: PS1_Minäkäsitys ja motivaatio_Kysymykset

LEIKKITUOKIO (PS2)

Tavoite: Uuteen orientoituminen, opitun kertaaminen, liikkeen lisääminen.

Toteutus: Toteutetaan oppitunnilla ennen leikkialhetta kehityspsykologiassa tai linkitetään se muihin kehityspsykologian teemoihin. Tehtävä tehdään ryhmissä. Ryhmä miettii ja keksii leikit, joita halutaan leikkiä.

Ohje opettajalle: Opettaja jakaa opiskelijat ryhmiin. Opettaja ottaa kontaktin päiväkotiin, alakouluun, yläkouluun yms. ja tarjoaa mahdollisuutta noin 30–40 minuutin leikkituokioon, johon opiskelijat ovat keksineet leikit. Esimerkiksi kirkonrotta, hippa, liikennevalot jne. Vaihtoehtoisesti voidaan leikkiä omalla porukalla.

Huomioita: Leikki kehittää lasta laajasti. Tehtävän voi linkittää kehityspsykologian teemoihin esim. emotionaalinen, kognitiivinen, sosiaalinen, motorinen, fyysinen kehitys.

POKERIALIAS, AIVOJEN OSAT (PS3)

Tavoite: Kerrataan aivojen eri osa-alueita sekä niiden tehtäviä, työskennellään yhdessä.

Toteutus: Kerrataan opiskelijoille pokerikäsien arvojärjestys ja pelin säännöt. Opiskelijat jaetaan ryhmiin. Ryhmässä 3–4 opiskelijaa. Jokaiselle ryhmälle jaetaan viisi korttia pelin aluksi. Opettaja vie sanaselityslaput yhdessä sovittuun paikkaan luokan ulkopuolelle, esimerkiksi käytävälle erilliselle pöydälle. Etäisyyttä voi vaihdella aktiivisuuden lisäämiseksi tai vähentämiseksi. Yksi erä kestää 10 minuuttia, jonka aikana tavoite on muodostaa ryhmälle mahdollisimman hyvä pokerikäsi. Arvojärjestyksen voi laittaa vaikka luokan taululle näkyviin. Peli etenee siten, että yksi ryhmän jäsenistä lähtee hakemaan sovitusta paikasta sattumanvaraisen aiheeseen liittyvän käsitteen ja palaa luokkaan. Tehtävänä on selittää käsite muulle ryhmälle käyttäen avuksi psykologista sanastoa. Kun ryhmä arvaa käsitteen oikein, niin he saavat vaihtaa korttipakasta yhden kortin. Sen jälkeen toinen ryhmän jäsen lähtee hakemaan uutta käsitettä ja homma toistuu niin kauan, kunnes ryhmä on tyytyväinen pokerikäteen tai aika loppuu. Jos ei tiedä selitettävää käsitettä, saa vilkaista kirjasta apua. Lopuksi vertaillaan mikä ryhmä sai arvokkaimman pokerikäden.

Toiminnallisen osuuden kesto: 10 minuuttia x erien lukumäärä. 3 erää on 30 minuuttia.

Ohje opettajalle: Varaa tunnille 1–2 korttipakkaa riippuen ryhmäkoosta. Tulosta tehtävälapun käsitteet ja leikkaa ne yksittäisiksi kappaleiksi. Voit tulostaa kaikki käsitteet kahteen kertaan, etteivät ne lopu kesken tai keksiä lisää käsitteitä.

Ohje opiskelijalle: Sopikaa yhdessä kuka lähtee hakemaan ensimmäistä käsitettä. Muut voivat tutustua sillä aikaa jo saatuun pokerikäteen. Mitä kortteja kannattaa pitää ja mitä mahdollisesti vaihtaa. Ota käsite sattumanvaraisesti, älä katso käsitteitä etukäteen ja valikoi mieleistä.

Huomiot: Pienellä ryhmällä (10 opiskelijaa) kortit riittivät hyvin 10 minuutin eriin. Isommalle ryhmälle kannattaa varata kaksi korttipakkaa. Aluksi kuuluu hieman aikaa pokerin sääntöjen ja arvojärjestyksen opetteluun, joten se on hyvä huomioida tunnin aikataulun suunnittelussa. Ensimmäisessä erässä opiskelijoilla oli hieman hakemista, miten kortteja kannattaa vaihdella tai mihin kannattaa pyrkiä. Kolme erää toimi hyvin. Erien edetessä innostus ja vauhti vain kasvoi. Kaikkiaan tunti toimi tosi hyvin ja palaute oli positiivista. Voit myös lisätä tunnille aktiivisuutta viemällä käsitteitä eri puolille koulua / aluetta ja selittävän henkilön tulee suunnistaa kartan tai vihjeen avulla oikeaan paikkaan käsitteen löytämiseksi.

Materiaalit: korttipakka (52 korttia), tulostettavat sanaselityslaput

Liite: PS3_Pokerialias, aivojen osat_Käsitteet

MUISTIN MONIVARASTOMALLI (PS3)

Tavoite: Opitun kertaaminen.

Toteutus: Opetusryhmä jaetaan 3–4 opiskelijan ryhmiin. Jokaisella ryhmällä on taulukkopohja ja kirjakuori, jossa asiasanaliput. Opiskelijat hakevat ryhmänsä kuoresta yhden lapun kerrallaan ja sijoittavat lapun oikeaan kohtaan taulukkopohjassa. Tehtävä voidaan toteuttaa ryhmien välisenä kilpailuna. Tehtävä voidaan toteuttaa ulkona tai sisällä. Kuoren etäisyys taulukkopohjasta ratkaisee, kuinka liikunnalliseksi harjoituksen haluaa tehdä.

Toiminnallisen osuuden kesto: 10 minuuttia

Ohje opettajalle: Monista taulukkopohjia (A3) tarvittava määrä. Monista asiakorttisarja, jokaiselle ryhmälle. Laminoi/ päällystä kortit kontaktimuovilla halutessasi. Laita korttisarja kirjekuoreen. Jaa opetusryhmä 3–4 henkilön ryhmiin. Tehtävänä on täyttää taulukkopohja muistin monivarastomallista yksi asiakortti kerrallaan. Opiskelija hakee kuoresta yhden kortin ja palaa sijoittamaan sen taulukkoon. Muut ryhmän jäsenet voivat auttaa tässä. Kun kortti on sijoitettu, seuraava lähtee hakemaan uuden kortin. Näin jatketaan, kunnes taulukkopohja on täytetty. Ryhmä ilmoittaa olevansa valmis ja opettaja tarkastaa taulukon (tai opiskelijoita voi pyytää itse tarkastamaan taulukon oppikirjan avulla).

Ohje opiskelijalle: Hakekaa kuoresta kortti kerrallaan ja sijoittakaa se taulukkopohjaan oikeaan kohtaan. Kun kaikki kortit on haettu, ilmoittakaa opettajalle olevanne valmiita. Ryhmän jäsenet saavat auttaa korttien sijoittamisessa.

Huomiot: Yhden kerran kokeiltu harjoitus, joka vaikutti toimivalta. Opiskelijat olivat innolla mukana. Toteutin kilpailuna. Taulukkopohja on kopioitu Studeosta.

Materiaalit: taulukkopohja, asialaput

Liite: PS3_Muistin monivarastomalli_Asiasanalaput ja taulukkopohja

SOSIAALIPSYKOLOGIA: KOKEESEEN KERTAAMINEN RASTITYÖSKENTELYLLÄ (PS6)

Tavoite: Opiskelijoiden aktivointi ja keskeisten sisältöjen kertaaminen ennen koetta.

Toteutus: Koulun tiloihin ja pihalle sijoitetaan viiteen eri paikkaan ryhmien lukumäärän mukaan kertauskysymyslappuja esim. kuusi ryhmää – kuusi samaa kysymyslappua. Ryhmä hakee ja täyttää yhden yhteisen kysymyslapun ja palaa luokkaan. Opettajan tarkistuksen jälkeen ryhmälle annetaan uusi vinkki paikasta, jossa on seuraava kertauskysymys.

Ohje opettajalle: Tulosta jokaista kertauskysymystä yhtä monta kappaletta kuin on ryhmiä. Käy viemässä kysymykset eri puolille koulua ja pihaa. Jaa opiskelijat 3–4 henkilön ryhmiin. Kerro jokaiselle ryhmälle aloituspaikka, josta he löytävät ensimmäisen kysymyslapun. Pyydä ryhmiä palaamaan luokkaan, kun tehtävä on tehty. Tarkasta vastaukset ja anna ryhmälle vinkki seuraavasta paikasta, josta löytyy uusi kysymyslappu. Tämän voi pitää nopeuskilpailuna.

Huomiot: Nopeimmalla ryhmällä meni 35 minuuttia ja hitaimmalla lähes tunti. Tämä toimi yllättävän hyvin. En olisi arvannut, että lukiolaiset lähtevät hiki hatussa juoksemaan lappujen perään ja täysillä kilpaillemaan muita vastaan. Tähän auttoi se, että ryhmät sai itse muodostaa. Nopeimmat ryhmät kertasivat loppuajan kokeeseen.

Materiaalit: Tulostettuja kysymyslappuja

Liite: PS6_Sosiaalipsykologia, kokeeseen kertaaminen rastityöskentelyllä_Kysymyslaput



REAALIAINEET HISTORIA

Tehtävissä mainitut liitteet löydät linkistä:
<https://drive.google.com/drive/folders/1PpjUdf-eoWAjoU1t7DBZ3BGiBETt3pal>

Tai lukemalla oheisen QR-koodin laitteellasi.



KERTAUSKÄVELY AJATUSKARTAKSI (HI, YH JA MUUT REAALIAINEET)

Tavoite: Kerrata tunnilla käsitelty aihe.

Toteutus: Opiskelijat suorittavat pareittain kertauskävelyn, jonka jälkeen kävelyn aikana muistiin tulleet asiat kirjataan ylös ajatuskartaksi. Ajatuskartta käydään läpi yhdessä ja tarvittaessa sitä täydennetään. Ajatuskartta voidaan koota taululle tai sään salliessa ulos katuliiduilla piirtäen pihalle.

Ohje opettajalle: Jaa opiskelijat pareittain tai pieniin ryhmiin. Ohjeista heille kertauskävelyn aihe, kannattaa olla vain yksi selkeä kysymys. Ohjeista reitti ja aika, joka heillä on kävelyn käytettävissä. Esimerkkiaiheita HI/YH opintojaksoihin liitteessä. Kun opiskelijat palaavat luokkaan, kirjaavat he muistamiaan asioita ajatuskartaksi luokan taululle. Käykää ajatuskartta yhdessä läpi ja täydentäkää sitä.

Ohje opiskelijalle: Palauta kertauskävelyn aikana mieleesi mahdollisimman monta asiaa annetusta aiheesta. Kun palaatte luokkaan, käy kirjoittamassa opettajan ohjeen mukaisesti taululle asioita, joita teille tuli mieleen aiheesta.

Materiaalit: Tussitaulu, liitutaulu tai katuliidut.

Liite: HI_YH_Kertauskävely ajatuskartaksi_esimerkkiaiheita

KYLMÄN SODAN KRIISIT: OIKEIN/VÄÄRIN -VÄITTÄMÄT JA NÄYTELMÄ (HI2)

Tavoite: Edellisellä tunnilla ja yläkoulussa opitun kertaamista ja syventämistä.

Toteutus: Samalla tunnilla tehdään kaksi toiminnallista tehtävää. Ensimmäinen tehtävä on edellisen tunnin (kylmän sodan alku) kertausta. Opiskelijat saavat aluksi muuttaman minuutin kerrata itsekseen edellisen tunnin asiaa kirjasta. Sitten heidän pitää nousta seisomaan. Opettaja lukee väittämiä. Opiskelijat pohtivat yksin tai yhdessä vieruskaverin kanssa, ovatko ne oikein vai väärin. Jos he ajattelevat väittämän olevan oikein, pitää seisoa yhdellä jalalla ja jos väärin, pitää tehdä x-asento. Opettaja kertoo jokaisen väitteen jälkeen oikean vastauksen. Osasta väittämistä keskustellaan yhdessä/ kysytään opiskelijoilta perusteluja.

Toinen tehtävä on ryhmätehtävä, joka liittyy päivän varsinaiseen aiheeseen, kylmän sodan kriiseihin. Opiskelijat jaetaan 4–5 henkilön ryhmiin ja jokaiselle ryhmälle annetaan oma aihe. Ryhmän tehtävänä on lukea kirjasta aihetta käsittelevä osa, ja tehdä sen pohjalta näytelmä, jossa käyvät ilmi kriisin syyt, tapahtumat ja seuraukset. Aikaa näytelmän valmisteluun on 25 min., minkä jälkeen näytelmät esitetään luokalle.

Toiminnallisen osuuden kesto: Edellisen tunnin kertaus oikein/ väärin väittämillä: 10–15 minuuttia ja näytelmien ohjeistus, valmistelu ja esittäminen: n. 40–45 minuuttia.

Ohje opettajalle: Edellisen tunnin kertaus oikein/ väärin väittämillä: Voit antaa opiskelijoiden kerrata aluksi vähän aikaa tai pitää kertaustehtävän heti tunnin alussa. Anna opiskelijoille ohje suullisesti tai heijasta se taululle. Lue väittämät (liitteessä) yksi kerrallaan. Kun opiskelijat ovat valinneet kantansa, kerro oikea vastaus. Muutama kohdista on monitulkintaisia, joten niistä on hyvä keskustella ja kysellä perusteluja ennen seuraavaan väittämään siirtymistä. Näytelmä: Jaa opiskelijat 4–5 henkilön ryhmiin. Heijasta ohje taululle. Anna ryhmille aiheet tai anna heidän valita aihe taululla olevasta listasta. Aiheita ovat Berliinin kriisi, Kuuban kriisi, Korean sota ja Vietnamin sota. Jos ryhmä on iso, aiheita täytynee keksiä lisää tai antaa useammalle ryhmälle sama aihe. Heijasta ohje taululle ja varmista, että opiskelijat ymmärtävät, mitä pitää tehdä. Auta ja neuvo tarvittaessa ryhmiä, joille tapahtumien kulun tai syiden hahmottaminen on vaikeaa. Seuraa, että kaikki pääsevät mukaan tekemään. Kun ryhmät ovat valmiita (sovittu aika kulunut), ohjaa ryhmät esittämään näytelmänsä vuorotellen. Antakaa aplodit jokaisesta esityksestä.

Ohje opiskelijalle: Edellisen tunnin kertaus oikein/ väärin väittämillä: Nouse seisomaan. Kuuntele opettajan lukema väite. Jos väite on mielestäsi oikein, nouse seisomaan yhdellä jalalla. Jos väite on väärin, tee x-asento. Voit myös pohtia vastausta yhdessä vieruskaverin kanssa, enne kuin päätät, kummalla asennolla vastaat. Näytelmä: Lukekaa ryhmässä kirjasta aiheeseenne liittyvä teksti (kpl 12/13) [kirjasarja Otava Forum LOPS2021] Tehkää tapahtumaketjusta näytelmä, jossa rooleina ovat kriisin osallistuneet maat/ osapuolet. Joku voi myös toimia kertojana. Sanoittakaa näytelmässä selkeästi, kuka on kukakin ja mitä tapahtuu ja mitä osapuolet toisistaan ajattelevat. Näytelmän ei tarvitse olla teatraalisesti loistava, vaan pääasia on, että tapahtumien syyt, kulku ja seuraukset tulevat selvästi esiin. Voitte kirjoittaa näytelmän käsikirjoituksen tai yksittäisiä vuorosanoja tarvittaessa avuksi paperille. Näytelmän tekemiseen on 25 min. aikaa. Lopuksi se esitetään muille luokan edessä.

Huomiot: Eri ryhmät tarvitsivat näytelmän valmisteluun eri määrän aikaa. Osa oli valmiita vartissa ja osalla aika loppui pahasti kesken.

Materiaalit: Oppikirjat, ohjeet heijastetaan taululle, paperia ja kynät.

Liite: HI2_Kylmän sodan kriisit_Oikein/väärin -väittämät ja näytelmän ohjeet

1800-LUVUN KERTAUSKÄVELY JA AJATUSKARTAT (HI3)

Tavoite: Kerrata keskustellen 1800-luvun Suomen historia.

Toteutus: Opiskelijat jaetaan pareittain kertauskävelylle. Tehtävä on keskustella mitä huonoa ja mitä hyvää Suomessa tapahtui 1800-luvun aikana. Kävely kannattaa ohjeistaa tekemään esim. koulun ympäri kiertäen, noin 5–10 min. Kävelyn jälkeen opiskelijat kirjaavat ajatuksiaan taululle. Jokainen pari lisää ainakin yhden asian, jolloin taululle syntyy ajatuskartta aiheesta. Valmiit ajatuskartat käydään läpi opettajan kanssa ja niitä voidaan täydentää yhdessä.

Ohje opettajalle: Jaa opiskelijat pareittain kertauskävelylle, kun olette tunneilla käsitelleet 1800-luvun tapahtumat. Ohjeista opiskelijoille reitti kävelyä varten ja aseta kävelylle kesto. Ohjeista opiskelijat keskustelemaan: Mitä hyviä ja iloa tuottaneita asioita Suomessa tapahtui 1800-luvun aikana? Mitä huonoja ja huolta aiheuttaneita asioita Suomessa tapahtui 1800-luvun aikana? Kun opiskelijat palaavat luokkaan, he kirjaavat muistamia asioita taululle kahteen eri ajatuskarttaan, joista toiseen lisätään hyvät ja toiseen huonot asiat.

Ohje opiskelijalle: Kuuntele opettajan ohjeet ja lähde pariisi kanssa suorittamaan kertauskävelyä kouluympäristöön. Tehtävänne on yrittää yhdessä muistella: Mitä hyviä ja iloa tuottaneita asioita Suomessa tapahtui 1800-luvun aikana? Mitä huonoja ja huolta aiheuttaneita asioita Suomessa tapahtui 1800-luvun aikana? Yrittäkää keksiä keskustelun aikana mahdollisimman monta asiaa! Kun palaatte luokkaan, käykää kirjaamassa taululle opettajan ohjeistama määrä asioita ajatuskarttoihin, joista toisen ympärille tulevat hyvät ja iloiset asiat, toiseen puolestaan huonot ja huolta aiheuttaneet asiat.

Huomiot: Ajatuskartat voidaan koota myös pihalle katuliiduilla sään salliessa. Jos tunnilla on aikaa, voi tehtävän jakaa kahteen kävelykierrokseen, jolloin ensimmäinen kierros on huonot ja huolta aiheuttaneet asiat ja jälkimmäinen hyvät ja iloa aiheuttaneet asiat. Kertauskävelyitä voi pitää mistä tahansa asiakokonaisuuksista ja niistä on yleensä tykätty. Kävelyn jälkeen asioiden kirjaaminen taululle on auttanut palauttamaan asioita mieleen.

Materiaalit: Tussitaulu / liitutaulu, katuliidut

ITSENÄISEN SUOMEN HISTORIA, HENKILÖTAPAHTUMA AIKAJANALLE (HI3)

Tavoite: Päätöskokeeseen kertaaminen

Toteutus: Toteutetaan arviointiviikolla. Opiskelijoille annetaan ohjeet luokassa, mutta tehtävä toteutetaan luokan ulkopuolella, esim. käytävällä, pihalla tai liikuntasalissa. Puolelle ryhmästä jaetaan henkilökortit ja toiselle puolelle tapahtumakortit. Opiskelijat etsivät parinsa ja asettuvat sen jälkeen parinsa kanssa kronologisesti oikeaan kohtaan ”elävälle aikajanalle”. Puretaan aikajana opettajajohtoisesti kerraten ja keskustellen lyhyesti henkilöstä ja hänen teostaan sekä sen merkityksestä.

Vaihtoehtoisia toteutustapoja: Jos ryhmä on iso, sen voi jakaa kahtia ja toteuttaa tehtävän kilpailuna. Kumpi ryhmä on ensimmäisenä onnistunut muodostamaan oikeat parit ja aikajanan oikein. Opiskelijat voi ottaa mukaan suunnittelemaan tehtäväkortteja, henkilöt ja tapahtumat.

Toiminnallisen osuuden kesto: Ryhmän koosta ja valitusta toteutustavasta riippuen vähintään 30 minuuttia.

Ohje opettajalle: Anna ohjeet luokassa, mutta toteuta tehtävä luokan ulkopuolella, esim. käytävällä, pihalla tai liikuntasalissa. Valitse ryhmällesi sopiva määrä henkilö- ja tapahtumakortteja. Voit käyttää joko valmiita tai itse laatimiasi kortteja tai, jos aikaa on, pyytää opiskelijoita laatimaan niitä. Sekoita kortit. Annetaan opiskelijoille ohjeet. Puolelle ryhmästä jaetaan henkilökortit ja toiselle puolelle tapahtumakortit. Opiskelijat etsivät parinsa ja asettuvat sen jälkeen parinsa kanssa ”elävälle aikajanalle”. Puretaan aikajana opettajajohtoisesti keskustellen lyhyesti henkilöstä, hänen teostaan ja sen merkityksestä. Voit teettää tehtävän myös kahden ryhmän välisenä kilpailuna.

Ohje opiskelijalle: Suomen historian merkkihenkilöt ovat menettäneet muistinsa – mitä tuli tehtyä ja milloin? Etsikää parinne (henkilö ja tapahtuma). Muodostakaa ryhmänä ”elävä aikajana”. Varautukaa kertomaan lyhyesti yhteisessä purussa henkilöstä, hänen teostaan ja sen merkityksestä – miksi henkilöä voidaan pitää Suomen historian merkkihenkilönä ja tapahtumaa Suomen kannalta merkittävänä? Jos tehtävä teetetään kilpailuna, asiasta mainitaan ohjeistuksen yhteydessä.

Materiaalit: A4-papereilla henkilö- ja tapahtumakortit (materiaaleissa valmiina 18 kpl). Ohjeistus dialla.

Liite: HI3_Itsenäisen Suomen historia_Ohjedia, henkilökortit ja tapahtumakortit

TAITEEN KULTAKAUSI, UUDET VERSIOT TAIDETEOKSISTA (HI3)

Tavoite: Tutustua taiteen kultakauden teoksiin ja taiteilijoihin.

Toteutus: Opiskelijat jaetaan ryhmiin ja jokainen ryhmä saa tarkasteltavaksi taiteen kultakaudelta yhden teoksen. Ryhmän tehtävä on luoda ja kuvata teoksesta moderni versio sekä nimetä se uudelleen. Kun ryhmät ovat valmiit, tulee heidän esitellä ensin alkuperäisteos ja teoksen taiteilija lyhyesti. Tämän jälkeen ryhmä esittelee heidän luomansa uuden version luokan edessä.

Toiminnallisen osuuden kesto: 45 minuuttia

Ohje opettajalle: ENNEN TUNTIA: tulosta taideteokset (ks. Liite). Aloitetaan tunti kertomalla mitä tarkoitetaan taiteen kultakaudella. Jaa opiskelijat n. 3–5 henkilön ryhmiin. Jokaiselle ryhmälle arvotaan yksi taiteen kultakauden kuuluisa teos. Ohjeista ryhmää tarkastelemaan alkuperäisteosta ja sen yksityiskohtia. Mitä on haluttu korostaa, millainen tunnelma kuvasta välittyi, onko sävy maailma tumma vai vaalea, millaisia eleitä tai ilmeitä voit havaita? Tämän jälkeen opiskelijat voivat tutustua teoksen historiaan ja alkuperäiseen taitelijaan ja laatia hänestä lyhyet muistiinpanot esittelyä varten. (n. 15 min.) Tarkastelun jälkeen opiskelijat ohjeistetaan suunnittelemaan ja kuvaamaan oma uusi versio maalauksen tapahtumista. Tämä moderni versio täytyy myös nimetä uudelleen. Kaikkien ryhmän jäsenten ei tarvitse olla kuvassa, mutta jokaisen tulee osallistua suunnitteluun ja toteutukseen. Aikaa suunnitteluun ja kuvaukseen kannattaa antaa rajallinen määrä (n. 30 min.) Valmiit teokset palautetaan opettajan ohjeistamalla tavalla. Ryhmät esittelevät lopuksi alkuperäisteoksen ja taitelijan sekä oman teoksen uudelleen nimettynä muulle ryhmälle. Ryhmää voi pyytää kertomaan, millaisia yksityiskohtia he valikoivat alkuperäisteoksesta omaan versioonsa.

Ohje opiskelijalle: Tutustukaa ryhmässä teille arvottuun taiteen kultakauden teokseen. Mitä teoksessa on haluttu korostaa? Millaisia yksityiskohtia siinä on? Onko teoksen sävy maailma tumma vai vaalea? Tarkastele hahmoja: millaisia eleitä, ilmeitä tai tunnetiloja voit havaita? Millainen tunnelma kuvasta välittyi? Mikä teoksen nimi on? Sopiiko nimi mielestänne hyvin teokselle? Kuka teoksen on maalannut ja milloin? Etsikää omien havaintojenne jälkeen teoksesta tietoa netistä ja valmistelkaa siitä lyhyt n. 3 min. puheenvuoro, jossa kerrotte teoksen historiasta ja taiteilijasta. Tehtävänne on seuraavaksi luoda teoksesta nykypäivän moderni versio, joka täytyy myös nimetä uudelleen. Voitte käyttää kuvassa rekvisiittaa opettajan ohjeistuksen mukaan, kannattaa olla luova! Valitkaa mitä yksityiskohtia haluatte korostaa ja millaisessa ympäristössä kuvata lukion sisätiloissa tai pihalla. Kun olette valmiit, palauttakaa ottamanne kuva opettajan ilmoittamalla tavalla. Lisätäkää teoksen tietoihin seuraavat asiat: Teoksen uusi nimi ja ryhmän taiteilijoiden (eli teidän) nimet, valmistunut vuonna (tämä vuosi). Teos on mukaelma taitelija xxxx teoksesta xxxx (alkuperäisteos on valmistunut vuonna xxxx) Valmistautukaa esittelemään alkuperäisteos yksityiskohtineen ja kertokaa teoksen

tekijästä lyhyesti. Tämän jälkeen esittelette oman versionne teoksesta ja kerrotte mitä halusitte korostaa alkuperäisteoksesta omassa mukaelmassanne.

Huomiot: Modernit versiot voi tehdä myös muovailuvahaa tai Legoja käyttäen, jos opiskelijat eivät halua itse esiintyä kuvissa. Opiskelijoita voi kannustaa menemään ulos kuvaamaan sään salliessa. Rekvisiitan kanssa kannattaa olla luova! Kokonaisuudessaan tähän tehtävään kannattaa varata esim. 45 minuuttia tunnista ja esittelyt voi jättää seuraavan tunnin alkuun.

Materiaalit: Tulostettuja kuvia taiteen kultakauden teoksista (ks. liite) tai Ateneumin Taidepakka -kortit. Tabletti tai puhelin kuvaamiseen. (mahdollisesti Legoja + rekvisiittaa)

Liite: HI3_Taiteen kultakausi, uudet versiot taideteoksista_Esimerkit kuvista

ILON VUOSI 1952 -RASTISUUNNISTUS, QR-KOODIRATA (HI3)

Tavoite: Tutustua kuvien ja videoiden avulla “ilon vuoteen 1952”.

Toteutus: Opiskelijat kiertävät lukion tiloissa tai piha-alueella rastilta toiselle, tutustuen 1950-luvun alun Suomeen ja etenkin ilon vuoteen 1952. Rastit sisältävät lyhyitä videoita, kuvia, artikkeleita ja vanhoja mainoksia.

Ohje opettajalle: Ennen tuntia: Tulosta rastit ja sijoita ne lukion alueelle. Jaa opiskelijat muutaman henkilön ryhmiin. Tehtävän voi tehdä myös itsenäisesti rasteilla kiertäen. Anna jokaiselle ryhmälle tai opiskelijalle vastauslomakepohja. Sijainnit kannattaa kirjata esim. taululle opiskelijoiden nähtäväksi. Ohjeista opiskelijoita katsomaan videot ja tarkastelemaan kuvia ja muita materiaaleja huolellisesti ja vastaamaan niiden pohjalta taulukkoon oikean rastin kohdalle. Tarkistakaa vastaukset yhdessä ja tutustukaa 1950-luvun Suomeen.

Ohje opiskelijalle: Tutustu suomalaisten arkeen ja etenkin “ilon vuoteen” 1950-luvun alussa kiertämällä rastisuunnistuksen rasteja. Tarkastele rasteilla olevia videoita, kuvia ja artikkeleita huolellisesti. Kirjoita rasteilla olevien tehtävien vastaukset omalle vastauslomakkeellesi.

Huomiot: Jos rastien viennissä on kiire ennen tuntia, voi rastit käydä viemässä useamman samaan paikkaan, esim. osan ulos muovitaskussa ja osan sisälle.

Materiaalit: Tulostettavat rastit, puhelimet.

Liite: HI3_Illoin vuosi 1952 -rastisuunnistus, Qr-koodirata_rastit

NUORISOKULTTUURIA NYT – AIKAKAPSELIT (HI4)

Tavoite: Tutustua nuorisokulttuurin ja sen kehitykseen.

Toteutus: Toteutetaan päättöviikolla. Luokkaan hankitaan tehtävää varten aikakapseliksi sopivia kannellisia laatikoita esim. Pringles sipsipurkki, joulusuklaasia tai suuri kirjekuori. Opiskelijat voivat hankkia nämä myös ryhmissä itse. Kapselit säilytetään opettajan suunnitelman mukaan esim. 3 tai 5 vuotta, jonka jälkeen ne avataan opiskelijoiden kanssa historian tunnilla ja mietitään, onko kulttuuri muuttunut tarkasteltavan ajanjakson aikana. Samalla voidaan pohtia, millaisia lähteitä nykukultuurista jää tuleville historian tutkijoille tarkasteltaviksi ja kuinka nopeaa erilaiset ilmiöt muuttuvat. Kapseliin tutustumisen jälkeen ryhmä tekee omat kapselinsa ja ne laitetaan säilytykseen.

Ohje opettajalle: Luokka jaetaan muutaman henkilön ryhmiin. Opiskelijoita ohjataan pohtimaan yhdessä, millaiset asiat ovat nuorisokulttuurissa tällä hetkellä pinnalla olevia asioita ryhmissä keskustellen. Ryhmät voivat hahmotella paperille ajatuksiaan ja/tai alla olevia kysymyksiä apuna käyttäen. Millaista musiikkia kuunnellaan? Mitä uusia sarjoja seurataan? Ketä nuoret seuraavat somessa? Mitä somekanavia käytetään aktiivisesti? Harrastuksia, joita monet nuoret harrastavat? “trendikkäät lajit?” Ketä nuoret fanittavat? Esikuvia ja roolimalleja? Mitä trendejä pukeutumisessa on? Onko joku vaatemerkki suosittu? Ilmiöitä, jotka näkyvät nuorten arjessa? Tämän lukuvuoden tapahtumia lukiolla, jotka jääneet mieleen? Mitä nuoret tekevät hyytymillä? Ruoka, juoma, herkku, jota kulutetaan paljon? Nuorten käyttämiä sanontoja ja sanoja? Keskustelun jälkeen nuoret laativat aikakapseliin (tulostettavien) kuvien avulla katsauksen aikansa nuorisokulttuurin trendeihin, joista he ovat keskustelleet. Kapseliin voi laittaa myös pieniä esineitä. Kuvat voi etsiä netistä tai ohjeistaa nuoria kuvaamaan puhelimillaan. Kuvaamalla itse, ryhmän täytyy tehdä enemmän yhteistyötä ja kuvaamisen myötä tulee enemmän liikettä aikaan. Luokkaan voi tuoda myös mainoslehtiä; esim. Sokos 3+1 päivät, kuvia trendituotteista. Vinkki: Kapseliin voi lisätä myös kirjeen tulevaisuuteen. Kirjeessä: Kerrotaan tämän päivän asioista (esim. mitä Suomessa tapahtuu? päivän luetuimmat uutiset? Mitä lukiolla tapahtuu? Lähetetään kivoja terveisiä opiskelijoille,

jotka avaavat kapselin tulevaisuudessa. Kirjeen kirjoittajat voivat pohtia missä ovat mahdollisesti itse kirjeen avaamishetkellä. Kirjeen voi kirjoittaa nimimerkkien takaa. Jos ryhmä haluaa, voivat he lisätä ryhmästään kuvan kirjeeseen, kapseliin. Kirje suljetaan lopuksi pieneen kirjekuoreen. Vinkki: Opiskelijat voivat esitellä kapselin sisällön opettajalle tai muille ryhmäläisille ennen kapselin sulkemista.

Ohje opiskelijalle: Keskustelkaa ryhmissä millaista nuorten elämä on tällä hetkellä ja mitkä asiat kuuluvat trendiin nyt, eli millaista on teidän aikanne nuorisokulttuuri. Kirjatkaa ajatuksianne paperille. Voitte pyytää opettajalta lisäohjeita. Tehtävänne on valmistella keskustelunne pohjalta tämän hetken nuorisokulttuurista aikakapseli, joka säilytetään lukiolla ja avataan vasta _____ vuoden päästä, eli vuonna 20_____. Aikakapselin pitää sisältää kuvia asioista, jotka ovat tällä hetkellä nuorison suosiossa. Voitte kuvata itse tai käyttää kuvia netistä opettajan ohjeistuksen mukaisesti. Kuviin kannattaa liittää lyhyt esittely, mikä tai kuka kuvassa on. Kapseliin voi laittaa myös pieniä esineitä. Kapseliin voi lisätä myös kirjeen opiskelijoiden luettavaksi, kun kapseli avataan. Voitte pyytää opettajalta lisäohjeita kirjeen tekoon. Kun sisältö on valmis, kapselin voi lopuksi tuunata ulkopuolelta. Muistakaa merkitä selkeästi kapselin valmistumisvuosi. Sopikaa opettajan kanssa, esitelläänkö kapselin sisältöä ennen kapselin sulkemista.

Huomiot: Kapselit on tarkoitus säilyttää koululla, joten kannattaa valita kapselin koko/muoto sen mukaan. Vinkki: Kapselit voi tuunata esim. vanhojen oppikirjojen kuvilla ulkoapäin, jolloin ne voi laittaa esille myös luokkaan. Merkitkää kapselin ulkopuolelle minä vuonna kapseli on tehty ja milloin sen saa avata.

Materiaalit: Aikakapseliksi sopivia laatikoita tai suuria kirjekuoria, liimaa, sakset, kyniä, pieniä kirjekuoria, paperia, tulostusmahdollisuus tai lehtileikkeiden hyödyntäminen.

INTIAN KULTTUURIIN TUTUSTUMINEN ”REPPUREISSULLA” (HI6)

Tavoite: Tutustua toiminnallisesti Intian kulttuuriin.

Toteutus: Opiskelijat lähtevät ”reppureissaamaan” Intiaan pienissä ryhmissä. Reissu toteutetaan kiertämällä 6 tehtävärastia lukion sisätiloissa ja sään salliessa piha-alueella. Opiskelijat täyttävät matkallaan tehtävämonistetta.

Toiminnallisen osuuden kesto: 45 minuuttia, riippuen rastien sijainnista.

Ohje opettajalle: ENNEN TUNTIA: Tulosta rastien ohjeet ja kuvat. Vie rastit ympäri lukiota, lukion piha-alueita. Jos koululla on muovailuvahaa, valmistele muovailupiste luokkaan. Jos haluatte tehdä viimeisen rastin, jossa olisi tarkoitus tunnistaa intialaisen keittiön mausteita, hanki ne etukäteen. Tulosta kaikille opiskelijoille kaksipuolinen tehtävämoniste. Jaa ryhmä n. 2-4 opiskelijan ryhmiin. Jaa monisteet ja ohjeista tehtävän idea sekä rastien sijainnit. Rastien sijainnit voi merkitä yhdessä aluksi monisteille, jossa jokaisen #rastin kohdalla lukee ”Sijainti: _____” Oikeat vastaukset liitteessä.

Ohje opiskelijalle: Olet lähdössä reppureissaamaan Intiaan. Tämä matka toteutetaan rasteryöskentelynä lukiolla. Ota itsellesi tehtävämoniste ja täydennä sitä rasteilla edetessäsi.

Materiaalit: Muovailuvaha, tulostetut kuvat ja mausteita: curry, kardemumma, kaneli lasipurkkien pohjalla.

Liite: HI6_Intian kulttuuriin tutustuminen ”reppureissulla”_Oikeat vastaukset

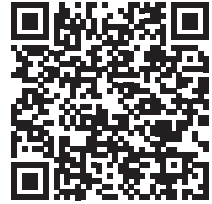
Liite: HI6_Intian kulttuuriin tutustuminen ”reppureissulla”_Tehtävämoniste

Liite: HI6_Intian kulttuuriin tutustuminen ”reppureissulla”_Rastit

REAALIINEET YHTEISKUNTAOPPI

Tehtävissä mainitut liitteet löydät linkistä:
<https://drive.google.com/drive/folders/1PpjUdf-eoWAjoU1t7DBZ3BGiBETt3pal>

Tai lukemalla oheisen QR-koodin laitteellasi.



KÄSITEKÄVELY (YH1)

Tavoite: Opitun kertaaminen ja etenkin haastavamman sanaston treenaaminen kokeeseen.

Toteutus: Toteutetaan periodin viimeisellä oppitunnilla. Opiskelijat saavat lähteä pareittain kertaamaan käsitteitä kertauskävelyllä. Huomataan, onko sanasto jäänyt mieleen vai vaatiiko se vielä kertaamista ennen koetta.

Ohje opettajalle: Opettaja jakaa opiskelijat kertauspareiksi ja ohjeistaa opiskelijat. Toinen parista saa itselleen käsitelista A:n ja toinen käsitelista B:n, joista molemmissa on 20 opintojakson tärkeintä käsitettä. Pyydä palauttamaan käsitekortit takaisin kävelyn päätteeksi. Opiskelijat saavat lähteä pareittain kertaamaan käsitteitä kertauskävelyllä. Opiskelijat yrittävät palauttaa mieleen käsitteiden merkityksen kertauskävelyn aikana. Jos jokin käsite ei tule mieleen kummallakaan, se tulee tarkistaa kävelyn päätteeksi oppikirjasta / netistä. Tehtävään kannattaa varata aikaa noin 20 minuuttia.

Huomiot: Käsitteitä voi olla vähemmän, jos haluaa toteuttaa kertaamisen nopeammin esim. 10 käsitettä. Kun käsitteet on tulostettu pienelle paperilapulle, ei tule vilkuiltua puhelinta kävelyn aikana. Kun parin pitää sanoa listan käsite kaverilleen, on molempien keskityttävä tehtävään. Soveltaminen: Tehtävä on toteutettavissa missä tahansa muussakin reaaliaineessa, jossa on paljon käsitteitä. Opiskelijoille voi antaa myös aikaisemman tunnin kotitehtäväksi luoda 10 käsitteen listan kertaustunnille. Kotona tehdyt listat kerätään kertaustunni alussa ja ne arvotaan ryhmän jäsenten kesken kertauskävelyllä. Jokainen saa jonkun muun tekemän listan kävelyllä mukaan.

Materiaalit: Tulostettavat käsitelista: käsitelista A ja käsitelista B (A4 sis. 8 kpl käsitelista)

Liite: YH1_Käsitekävely_Tulostettavat A- ja B-käsitelista

EUROOPAN UNIONIN SYMBOLIT (YH3)

Tavoite: Tutustua EU:n lipun symboliikkaan ja pitää ryhmän yhdessä suunnittelema ja ohjaama 15 minuutin liikuntahetki.

Toteutus: Opettaja näyttää opiskelijoille kuvaa Euroopan unionin lipusta ja kertoo lyhyesti lipun symboliikasta. Opiskelijat jaetaan n. 3–5 henkilön ryhmiin. Jokaiselle ryhmälle annetaan tehtäväksi suunnitella yksi Euroopan unionin lipun inspiroima jumppa- tai venyttelyliike. Lopuksi jokainen ryhmä esittelee liikkeen, selittää miten siinä näkyy lipun symboliikka ja muut toistavat liikkeen perässä. Toistojen määrällä voi vaikuttaa tuokion pituuteen. Tehtävä kannattaa tehdä sään salliessa kokonaan ulkona, jolloin opettajalla voi olla mukanaan tulostettu kuva EU-lipusta.

Ohje opettajalle: Tutustu ennen tuntia EU-lipun symboliikkaan. Aloita harjoitus kertomalla EU-lipusta ja sen symboliikasta. Jaa opiskelijat 3–5 henkilön ryhmiin. Ohjeista opiskelijoita suunnittelemaan lipun symboleiden inspiroima jumppa- tai venyttelyliike, jonka he esittelevät muille ja muut tekevät liikkeen perässä. Aikaa suunnitteluun 5 minuuttia. Ryhmä kertoo myös, miten lippu toimi liikkeen inspiraationa.

Ohje opiskelijalle: Suunnittele EU:n tähtilipun inspiroima jumppa- tai venytysliike ryhmäsi kanssa. Jos liike on haastava, suunnitelkaa myös helpotettu versio ja liikkeen toistojen määrä. Esittelette liikkeitä ryhminä vuorotellen muille ja toiset ryhmät toistavat liikkeet perässä. Kertokaa miten lippu toimi inspiraationa juuri teidän liikkeellenne.

Huomiot: Sään salliessa tehtävä kannattaa tehdä ulkona. Samalla ryhmät voivat hahmotella luonnon materiaaleista tai katuliituja käyttäen EU-lippuja koulun pihamaalle ennen liikunnallista tuokiota. Monet ryhmät kiinnittivät huomiota tähtiin ja niiden määrään tai lipussa olevaan ympyrän muotoon ja sen perusteella ryhmässä tuli kivasti liikettä aikaiseksi.

Materiaalit: Kuva Euroopan lipusta. Esimerkiksi https://european-union.europa.eu/sites/default/files/styles/embed_medium/public/2021-08/2020_101_eu-emblem-infographicok_fi.png?itok=2aaU6sjS



REAALIINEET USKONTO

Tehtävissä mainitut liitteet löydät linkistä:
<https://drive.google.com/drive/folders/1PpjUdf-eoWAjoU1t7DBZ3BGiBETt3pal>

Tai lukemalla oheisen QR-koodin laitteellasi.



JUUTALAIKUUDEN HISTORIA, OPPI JA SUUNTAUKSET (UE1)

Tavoite: Kerrata juutalaisuuden keskeisiä käsitteitä.

Toteutus: Opiskelijat jaetaan kolmen henkilön joukkueisiin. Lähtömerkin jälkeen ensimmäinen joukkue valitsee jonkun muoviastian, ja vastaa kysymykseen tai kuvan tunnistamistehtävään. Jos pelaajat vastaavat kysymykseen oikein, muoviastia laitetaan sivuun ja joukkue saa itselleen pisteen tai pisteitä. Jos pelaajat vastaavat väärin astia käännetään takaisin paikoilleen. Tämän jälkeen vastausvuoro siirtyy toiselle joukkueelle. Peliä jatketaan vuorotellen muoviastioita kääntäen, kunnes kaikkiin kysymyksiin on vastattu oikein.

Ohje opettajalle: Kiinnitä kysymykset ja kuvat sinitarralla astioiden pohjaan. Käy levittämässä muoviastiat allassuun pelialueelle. Ohjeista opiskelijat. Peliä voi pelata koulun liikuntasalissa, pihalla tai urheilukentällä.

Ohje opiskelijalle: Muodostakaa jono, jotta vastausjärjestys on oikea ja tasapuolinen. Yksi joukkueen pelaajista kirjaa joukkueen pisteet ylös.

Huomiot: Opiskelijat tykkäsivät pelistä, ja oli kuulemma hauskaa. Jos vain sää sallii, kannattaa pelata tietovisaa ulkona. Pyydä myös opiskelijoita panemaan puhelin laukkuun. Jos joku kysymyksistä tuntuu haastavalta, voi opettaja antaa sopivia vihjeitä.

Materiaalit: Muoviastioita, sinitarraa tai teippiä.

Liite: UE1_Juutalaisuuden historia, oppi ja suuntaukset_Kysymykset ja kuvan tunnistamiskysymykset


USKONTOJEN LUOKITTELU (UE1)

Tavoite: Opiskelija ymmärtää miten eri tavoin uskontoja voidaan luokitella. Hän oppii tuntemaan ja nimeämään keskeisiä uskontojen luokitteluun liittyviä käsitteitä.

Toteutus: Opiskelijat saavat ryhmällensä käsitelapun ja leikkaavat siitä käsitteet erilleen. Ryhmä muodostaa käsitteistä uskontojen luokittelua kuvaavan käsitekartan.

Ohje opettajalle: Jaa opiskelijat 3–4 henkilön ryhmiin. Tulosta ryhmälle käsitteet eri värisille papereille. Pyydä opiskelijoita itse leikkaamaan käsitteet erilleen. Voit halutessasi laminoida ja leikata käsitteet itse. Anna jokaiselle ryhmälle eri väriäinen lappu. Pyydä heitä muodostamaan annetuista käsitteistä uskontojen luokittelua kuvaava käsitekartta. Keskelle sanaksi voi laittaa uskontojen luokittelu. Nimeä Tiinan väritaskuihin oma lokero eri uskonnoille (juutalaisuus, islam, kristinusko, hindulaisuus, buddhalaisuus ja luonnon uskonnot). Kun opiskelijat ovat tehneet käsitekartan, heidän tulee vielä sijoittaa osa käsitteistä oikeisiin väritaskuihin. Voit jättää tästä pois yläkäsitteet (jumalakäsitykset, aikakäsitys, pelastuskäsitys, synty tapa käsitteet). Helpointa on, jos opettaja näyttää, mitkä käsitteet pitää vielä viedä väritaskuihin.

Ohje opiskelijalle: Muodostakaa käsitteistä käsitekartta. Tehkää työ välillä seisten, ja käyttäkää apuna digikirjaa. Helpointa on lähteä miettimään tehtävää yläkäsitteiden kautta, eli mieti, miten uskontoja voidaan luokitella. Jos tehtävä tuntuu haastavalta, kysy apua opettajalta. Kun saatte käsitekartan tehtyä, pyydä opettajaa tarkistamaan se. Tämän jälkeen opettaja ohjeistaa mitkä käsitteet sinun pitää vielä viedä lattialla oleviin väritaskuihin.



Huomiot: Opiskelijoiden olisi hyvä lukea aiheeseen liittyvä kappale kotona ennakkoon. Suurin osa teki kuitenkin tehtävän näppärästi digikirjan kanssa. Osa porukasta vaati paljon ohjausta. Opettajan on hyvä miettiä myös muuta tekemistä nopeimmille tunnin ajaksi. Tuli kiva fiilis, kun lähes kaikki osasivat sijoittaa lopuksi käsitteet oikeisiin taskuihin. Lopuksi on hyvä kerrata asia opettajan johdolla.

Materiaalit: Tehtävässä voi käyttää Tiinan väritaskuja Instagram: <https://www.instagram.com/tiinantoiminnalliset/?hl=fi>. Tähän sopii hyvin lattiataskut.

Liite: UE1_Uskontojen luokittelu_Taulukkoon tulevat käsitteet

JUUTALAISUUDEN KERTAUS, MYSTEERIBOKSI (UE1)

Tavoite: Kerrata juutalaisuuden keskeiset asiat.

Toteutus: Opiskelijat ratkovat ryhmissä neljä tehtävää. Jokaisesta tehtävästä saa yhden koodin lukkoon. Kaikki tehtävät ratkaistua, ryhmä saa aukaistua numerolukon mysteeriboksista, jossa odottaa palkinto.

Ohje opettajalle: Saat neljä valmista tehtävänantoa. Jokaisesta tehtävästä aukeaa lukon yksi koodi. Jokainen tehtävä kannattaa sijoittaa omaan laatikkoon tai käyttää esim. Tiinan toiminnalliset -taskuja. Tehtäviä kannattaa ratkoa 4-5 henkilön ryhmissä. Jos ryhmä on ratkaissut kaikki tehtävät oikein, heillä on näiden vihjeiden perusteella hallussa lukon koodi ja ryhmä voi avata lukon. Voittajajoukkueelle kannattaa varata joku yllätys kappiin.

Materiaalit: Pahvilaatikoita yms., nelinumeroisen lukko, taskuja kuvien piilotukseen ja mahdollinen yllätyspalkinto.

Liite: UE1_Juutalaisuuden kertaus, mysteeriboksi_Ohjeistus ja tehtävät

TÄRKEIDEN TERMIEN KERTAAMINEN, SANASELITYS PANTOMIIMINA (UE2)

Tavoite: Kerrataan moduulin tärkeitä termejä.

Toteutus: Opiskelijat nousevat seisomaan 4 henkilön ryhmissä ja liikkuvat ryhmissä erilleen toisistaan. Ryhmäläisillä on mukanaan esimerkiksi jokin laatikko, johon he keräävät paperilla esimerkiksi 30 tärkeää termiä. Jokaisella pikkupaperilla on yksi termi. Opiskelijat nostavat vuorotellen termin ja yrittävät pantomiimin kautta esittää muulle ryhmälle, mistä termistä on kyse. Esittävä opiskelija ei saa käyttää sanoja, vain viittoa, liikkua ja yrittää esittää käytettyä termiä. Muiden opiskelijoiden tehtävä on arvata termi. Vuoroja vaihdellaan ja tehtävässä voi kerätä esimerkiksi pisteitä siitä, kuka ryhmässä arvaa eniten.

Toiminnallisen osuuden kesto: 20 minuuttia

Ohje opettajalle: Jaa opiskelijat neljän henkilön ryhmiin. Ohjeista heitä ottamaan jokin laatikko tai hattu, johon he laittavat esimerkiksi edellisellä oppitunnilla laatimiaan käsitelappuja, yksi lappu = 1 termi. Termejä voi olla 20-30 per ryhmä. Ohjeista opiskelijat vuorotellen nostamaan laatikosta sokkona lappu ja ohjeista opiskelijaa pantomiimin omaisesti esittämään nostamansa termin ilman, että opiskelija käyttää sanoja. Opiskelija voi viittoa, liikkua ja keholla yrittää ilmaista, mistä termistä on kyse. Muut ryhmäläiset yrittävät arvata ja voivat pitää kirjaa siitä, kuka sai eniten arvattua oikein. Vuoro vaihtuu aina termin arvauksen jälkeen.

Materiaalit: Opiskelijoilla itselaatimansa muistikortit, oppikirja, jossa sanastoa ja vihko, johon opiskelija kerännyt tärkeitä termejä.

KIRKKOKUNTIEN KERTAUS LUOKITELLEN (UE2)

Tavoite: Kerrata luokittelemalla eri kirkkokuntien keskeisiä käsitteitä.

Toteutus: Toteutetaan arviointiviikolla.

Ohje opettajalle: Tulosta käsitteitä eri värisille papereille. Voit leikata ja laminoida käsitteet itse tai pyydä opiskelijoita itse leikkaamaan käsitteet erilleen. Jaa opiskelijat neljän henkilön joukkueiksi ja anna jokaiselle joukkueelle erivärisellä pohjalla olevat käsitteet. Varaa tehtävää varten 4 kertakäyttömukia, ja kirjoita mukeihin eri kirkkokuntien nimet: luterilainen, ortodoksinen, katolinen ja roskakori. Voit käyttää tehtävään myös valmiita väritaskuja: <https://www.instagram.com/tiintoiminnalliset/?hl=fi> Opiskelijoiden tehtävänä on kuljettaa käsitteet oikeisiin mukeihin tai taskuihin. Jos käsite ei liity mihinkään yllä mainittuihin uskontoihin, se tulee sijoittaa ”roskakori” mukiin. Kun opiskelijat ovat sijoittaneet kaikki käsitteet mukeihin tai taskuihin, opettaja tarkistaa ovatko joukkueet sijoittaneet käsitteet oikein. Eri väriset paperilaput auttavat tunnistamaan eri joukkueet. Opettaja palauttaa väriin mukeihin menneet käsitteet opiskelijoille. Jokaisesta väärään koriin sijoitetusta käsitteestä tulee miinus piste. Opiskelijat kirjaavat oman joukkueen miinuspiisteet luokan taululle. Opettaja voi antaa vielä 5 minuuttia aikaa sijoittaa väärin menneet käsitteet uudelleen. Jos opiskelija osaa sijoittaa käsitteen oikeaan koriin, niin miinus piste poistuu. Pelin voittaa se joukkue, jolla on tunnin lopuksi vähiten miinuspiisteitä. Lopuksi kannattaa kerrata opiskelijoiden kanssa oudot käsitteet, ja miettiä mihin uskontoihin ne liittyvät.

Ohje opiskelijalle: Miettikää joukkueessa mihin kirkkokuntaan saamanne käsitteet liittyvät, ja sijoittakaa käsitteet oikeisiin taskuihin tai mukeihin. Jos käsite ei kuulu mielestänne luterilaiseen, ortodoksiseseen tai katoliseen kirkkoon, niin vie käsite roskakori mukiin/taskuun.

Materiaalit: Tiinan toiminnalliset väritaskut tai kertakäyttömukeja.

Liite: UE2_Kirkkokuntien kertaus luokitellen_Käsitelista

KRISTINUSKO MAAILMALLA -TRIVIAL (UE2)

Tavoite: Voittaa ensimmäisenä joukkueena kuusi eriväristä pelimerkkiä vastaamalla oikein kuuteen maanosa kysymykseen.

Toteutus: Peliä voidaan pelata koulun liikuntasalissa tai pihalla. Opiskelijat jakautuvat opettajan ohjeistuksella neljän henkilön joukkueisiin. Jos pelissä käytetään legoja pelimerkkeinä, niin pelin alussa jokaiselle jaetaan myös pieni legoalusta. Jokaisella joukkueella on käytössä oma värinoppa, ja pelissä saa edetä omaan tahtiin. Yksi joukkueen jäsen pyöräyttää värinoppaa ja kysymys valikoituu nopan osoittaman värikategorian mukaan. Esim. sininen Eurooppa. Jos joukkue vastaa oikein Eurooppa kysymykseen, he saavat sinisen pelimerkin. Ryhmä kertoo aina vastauksensa opettajalle, kysymysnumeron ja oikean vastauksen. Peli jatkuu, kunnes yksi joukkue on kerännyt kuusi eriväristä legoa/ pelimerkkiä. Jos olet saanut pelimerkin tietystä maanosasta, et saa toista pelimerkkiä samasta aiheesta.

Ohje opettajalle: Tulosta valmiit kysymykset, ja laita kysymykset nurinpäin maanosittain kuuteen eri muoviastiaan. Opettaja voi halutessaan keksiä peliin myös lisää kysymyksiä. Merkkää muoviastioiden kylkeen värilaput esim. sininen Eurooppa, keltainen Australia, vihreä Aasia, oranssi Lätinalainen Amerikka, violetti Afrikka ja punainen Yhdysvallat. Sijoittele muoviastiat kysymyksineen eri puolille pihaa tai koulun liikuntasalia. Ota sen jälkeen ryhmässä jako 1, 2, 3 ja 4. 1:t muodostavat uuden 4 henkilön ryhmän jne. Liiku ympäri pelialuetta, ja valmistaudu kuuntelemaan opiskelijoiden vastauksia. Kannattaa myös seurata, että kaikki ovat pelissä mukana.

Ohje opiskelijalle: Pohtikaa kysymyksiä yhdessä koko joukkueen kanssa. Laita aina katsottu kysymys pinon alimmaisiksi.

Huomiot: Opiskelijat antoivat pelistä hyvää palautetta. Oli ilo nähdä kuinka opiskelijat tosissaan miettivät vastauksia, ja kisailivat keskenään.

Materiaalit: Muoviastioita, teippiä, värinoppia, legoalustoja, eri värisiä legopalikoita tai kartonkisuikaleita.

Liite: UE2_Kristinusko maailmalla -trivial_Pelin kysymykset ja vastaukset

PERINTEISET PROTESTANTTISET KIRKOT, KERTAUS (UE2)

Tavoite: Kerrata kirkkojen pääpiirteet ja keskeiset erot.

Toteutus: Työskentely toteutetaan ”maa – meri – laiva” -työskentelyinä. Opiskelijat siirtyvät mielestään oikean kirkon kohdalle, kun he kuulevat väitteet. Opiskelijat myös vaihtavat mielipiteitä ja näkemyksiä, mikä olisi osuvin vaihtoehto. Voidaan toteuttaa siten, että opiskelijat seisovat oman pöydän takana. Sovitaan, mikä osa pöytää (vasen reuna, keskikohta, oikea reuna) vastaa eri kirkkoja. Liikettä tulee enemmän, jos toteutetaan luokassa tai käytävällä tilan reunalta toiselle liikkuen.

Ohje opettajalle: Opettaja sijoittaa kolme lappua, luterilainen kirkko, anglikaaninen kirkko ja reformoidut kirkot luokkaan tai käytävään. Sano väite kerrallaan ja pyydä opiskelijoita siirtymään väitteen mukaisesti oikean kirkon kohdalle.

Ohje opiskelijalle: Mene sen kirkon kohdalle, jota kuvaus koskee parhaiten.

Huomiot: Väitteet voisivat olla vielä monitulkintaisempia.

Materiaalit: Paperilaput ”luterilainen kirkko”, ”anglikaaninen kirkko” ja ”reformoidut kirkot”

Liite: UE2_Perinteiset protestanttiset kirkot, kertaus_Väitteet

KESKEISTEN KÄSITTEIDEN KERTAUS, QR-RATA (UE3)

Tavoite: Kerrata keskeisimpiä käsitteitä ja teemoja ennen koetta.

Toteutus: Toteutetaan arviointiviikolla. Opettaja rakentaa QR-koodiradan koulun ympäristöön. Opiskelijat kiertävät radan pienissä ryhmissä ja tekevät tehtävät.

Ohje opettajalle: Opettaja valmistaa kuudelle tehtävälle QR-koodit ja vie QR-koodilaput koulun lähiympäristöön. QR-koodit kannattaa laminoida tai laittaa muovitaskuihin. Opiskelijoille kerrotaan alue, mistä rastit löytyvät ja annetaan aika, milloin on palattava luokkaan. Opiskelijat palauttavat vastaukseen esim. padletin karttapohjaan.

Huomiot: Tehtävä toimi erittäin hyvin ryhmätyöskentelyinä ja rata auttoi asian kertaamisessa. 5. Tehtävä oli hiukan haastava, ja valmiit kuvat olisivat toimineet paremmin. Aamulla ilma oli hiukan kylmä, ja yksi porukka kävi välillä sisällä tekemässä rasteja.

Materiaalit: Kyniä, paperia, muovitaskut, klemmarit yms.

Liite: UE3_Keskeisten käsitteiden kertaus, QR-rata_Tehtävät

SUOMEN KIRKKOHISTORIA, AIKAJANA (UE4)

Tavoite: Osata yhdistää suomen kirkkohistorian tapahtumat ja vuosisadat aikajanalla.

Toteutus: Opiskelijat järjestävät ryhmänä annetut laput oikeaan järjestykseen portaikkoon yhdistäen tapahtuman ja vuosisadan.

Ohje opettajalle: Kopioi A3-kokoon liitteessä oleva listaus, leikkaa rivit erilleen ja levitä sekoitetussa järjestyksessä luokan ulkopuolelle esim. portaikkoon. Ryhmätehtävänä 3–4 henkilön ryhmissä pohtia ja järjestää annetut laput oikeassa järjestyksessä portaikkoon. Kisaversiossa järjestelyn on tapahduttava mahdollisimman nopeasti. Tehtävän voi tehdä yksilötehtävänä, jolloin laput jaetaan oikeassa järjestyksessä portaikkoon. Tehtävänä on ”kävellen muistiinpanot” eli kukin käy portaikossa ja opettelee sen verran kuin kykenee ja luokkaan palattuaan kirjoittaa oikeassa järjestyksessä muistiinpanoiksi vihkoonsa.

Liite: UE4_Suomen kirkkohistoria, aikajana_Käsitteet ja vuosisadat

KERTAUSTA USKONTOJEN MUSIIKISTA, TAITEESTA JA ARKKITEHTUURISTA (UE5)

Tavoite: Oppia tunnistamaan eri maailmanuskontojen musiikkia, kuvataidetta ja arkkitehtuuria

Toteutus: Jaa opiskelijat 3-4 henkilön joukkueisiin. 1. Soita vuorotellen ääninäytteitä (liite) ilman kuvaa ja tekstiä eri maailmanuskontojen musiikista. Voit aloittaa esim. juutalaisuudesta. Tehtävässä on mukana seuraavat uskonnot: juutalaisuus, islam, hindulaisuus, shintolaisuus, luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko. Ääninäytteen jälkeen ryhmät etsivät luokkaan levitettyjen kuvien joukosta kuvan kyseisen uskonnon pyhästä rakennuksesta. Kannattaa piilottaa osa kuvista eri tiloihin, niin tuntiin tulee enemmän liikettä. Opiskelijoilla on etukäteen jaetut sanalistat (liite), joista he etsivät kyseiseen rakennukseen sopivat sanat. Käy läpi kaikki uskonnot samalla menetelmällä. Kisailuna toteutettuna ensimmäisenä tehtävän ratkaissut joukkue saa 3 pistettä, toinen joukkue 2 pistettä ja kolmas joukkue 1 pisteen.

Ohje opettajalle: Valmistele tehtävä etukäteen levittämällä luokkaan (tai suurempaan tilaan) kuvia kerrattavien uskontojen pyhistä rakennuksista.

Ohje opiskelijalle: Alleviivatkaa listasta sanat eri värisillä kynillä, tai mahdollisesti voi käyttää myös eri värisiä pelimerkkejä.

Huomiot: Viimeiseksi kannattaa jättää shintolaisuus, ja pyytää opiskelijoita selittämään jäljelle jääneet sanat.

Materiaalit: Väritaskuja yms. kuvien piilotukseen, värejä tai eri värisiä pelimerkkejä.

Liite: UE5_Kertausta uskontojen musiikista, taiteesta ja arkkitehtuurista_Ääninäytteet

Liite: UE5_Kertausta uskontojen musiikista, taiteesta ja arkkitehtuurista_Sanalista



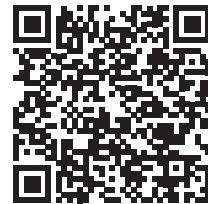
REAALIINEET

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Tehtävissä mainitut liitteet löydät linkistä:

<https://drive.google.com/drive/folders/1PpjUdf-eoWAjoU1t7DBZ3BGiBETt3pal>

Tai lukemalla oheisen QR-koodin laitteellasi.



HYVÄ ELÄMÄ, TARPEET (ET1)

Tavoite: Pohtia erilaisia ihmiselle välttämättömiä tarpeita, miettiä niiden tärkeysjärjestystä ja harjoitella vuorovaikutusta.

Toteutus: Jokaisella opiskelijalla on A3 paperi, johon hän kiinnittää tarralappuja, joissa on merkitty asia, arvo tms., jonka ottaisi mukaan autiolle saarelle. Opiskelija karsii tärkeitä asioista tai arvoja pois ohjeiden mukaan, niin että jäljelle jää vain kolme tärkeintä. Keskustellaan arvoista ja verrataan jäljelle jääneitä asioita ja arvoja. Harjoitus 26 Purjehdus uuteen maahan on muokattu Unicefin Compasito – Lasten ihmisoikeuskasvatuksen käsikirjasta lukiolaisille sopivaksi.

Ohje opettajalle: Tunnin alussa käsitellään tuntitietojen avulla tarpeita, opettaja pitää lyhyen johdannon aiheeseen ja käy läpi tarpeiden erilaisia luokituksia. Jaetaan jokaiselle opiskelijalle A3 paperi ja erivärisiä tarralappuja. Pyydä opiskelijoita kuvittelemaan, että he lähtevät pitkäksi aikaa matkalle autiolle saarelle. Autiolla saarella ei ole mitään asutusta, joten heidän tulee ottaa mukaansa kaikki tärkeä, mitä he kuvittelevat saarella tarvitsevansa. Heistä tulee saarella yhteisönsä johtajia, joten myös tärkeitä abstrakteja asioita, esimerkiksi arvoja, saa ottaa mukaan. Heidän laukkuunsa mahtuu kuitenkin vain 10 asiaa/tavaraa. Sitten opettaja kertoo, että nyt ollaan siirtymässä saarelle, jonka johtajisto teistä tulee. Jokainen miettii ensin itse, mitkä ovat 10 tärkeintä saarelle mukaan otettavaa asiaa yms. Tähän menee aikaa ryhmän mukaan 5–10 minuuttia. Sitten opiskelijat siirtyvät pikkuryhmiin, 3 on erittäin hyvä määrä. Näissä ryhmissä jokainen kertoo muille omat valintansa. Opiskelijat käyvät keskustelua ja valitsevat yhteensä 10 asiaa. Sen jälkeen voidaan pitää pieni liikkuvuushetki, venyttelyä tai kävely luokan ulkopuolella. Paluun jälkeen ryhmät esittelevät 10 tärkeintä asiaansa. Käydään keskustelu siitä, mitkä olisivat koko opetusryhmän opiskelijoiden 10 tärkeintä asiaa. Nämä kootaan yhdelle A3 paperille. Keskustellaan valituista arvoista ja asioista. Opiskelijoita voisi tarvittaessa ohjata kirjoittamaan reflektion harjoituksesta tai miniesseen asiasta.

Ohje opiskelijalle: Kiinnitä omaan A3 paperiin tarralappuja, joissa kussakin on yksi asia tai arvo, jonka ottaisi mukaan autiolle saarelle. Pohdi 3 opiskelijan ryhmässä, mitkä niistä ovat 10 tärkeintä asiaa tai arvoa mukaan otettavaksi. Nyt saavutte lentoaseman lähtöselvitykseen. Siellä virkailija toteaa, että laukkunne painaa liikaa, joten teidän täytyy jättää viisi asiaa laukusta pois. Mitkä jäävät pois ja miksi? Päästyänne autiolle saarelle, suuri aalto hyökyy kyseiselle saarelle. Teillä on aikaa pelastaa vain 3 jäljellä olevaa asiaa. Mitkä pelastaisitte ja mitkä kaksi jättäisitte aallon armoille?

Huomiot: Tausta-aineistona Studeon opettajan materiaalista ohje, jota olen muokannut omalle ryhmälle sopivaksi. Tämä tehtävä oli sopiva harjoitus erittäin hiljaiselle ryhmälle, jossa opiskelijoita on vaikea saada edes vastaamaan. Jos on keskustelevalle ryhmälle harjoitusta voi laajentaa niin, että pyytää opiskelijoita perustelemaan valintoja. Voisi laittaa opiskelijat myös yhteen piiriin ja pyytää siinä kertomaan ryhmän valinnoista. Ja puheluaan ryhmän kanssa voisi myös jatkaa saarella asumista seuraavaan teemaan, joka on onnellisuus. Laittaa heidät kuvittelemaan, miltä tulevaisuus näyttää saarella, johon he ovat miettineet tärkeimmät toimintaperiaatteet. Toimivaa oli se, että opiskelijat tekivät tehtävän asiallisesti ja saivat varsin ideologisesti korkeatasoisen ja demokratiaan perustuvan yhteisön aikaiseksi. Itse huokaisin helpotuksesta, että suostuivat tekemään ja vastaamaan.

Materiaalit: A3 papereita, yksi/opiskelija sekä tarralappuja, mielellään monen värisiä

TALOUS JA YHTEISKUNTA (ET2)

Tavoite: Käsitellä oppitunnin aiheena oleva aihe liikunnallisesti ja yhdessä.

Toteutus: Aiheena oli talous, eli oppikirjan yksi kappale. Harjoitus tehdään ryhmissä. Jokainen ryhmä perehtyy yhteen aiheeseen ja keksii kaksi hyvää aihetta käsittelevää kysymystä muita varten. He myös kirjoittivat mallivastaukset. Kun ryhmä on valmis, he saavat lähteä määrätulle alueelleen kouluun ja teipata kysymykset sinne. Kun kaikki ryhmät ovat vieneet kysymyksensä ja palanneet luokkaan, he saivat luvan lähteä etsimään muiden kysymyksiä vihkojen, kirjojen ja kynien kanssa. Esillä on jokainen paikka suurpiirteisesti eli "lukion alakäytävä", "etupiha" ja niin edelleen. Kun ryhmä löytää kysymykset, heidän pitää selvittää siihen vastaus. Kun kaikki kysymykset on löydetty ja vastattu, palataan takaisin luokkaan ja käytiin läpi mallivastaukset ja keskusteltiin aiheista lisää.

Ohje opettajalle: Mieti aiheet ja alueet tarkasti etukäteen, jolloin työskentely sujuu sujuvasti. Opiskelijoiden kanssa piti myös vähän kierrellä ja antaa vinkkiä, jos jotain lappua ei löytynyt. Meillä vastausten läpikäynti jäi seuraavan tunnin alkuun.

Ohje opiskelijalle: Lue määrätty alue ryhmäsi kanssa. Mieti kaksi sopivaa kysymystä ja kirjoita ne selkeästi lapulle. Käy teippaamassa ne määrätulle alueellesi ja palaa luokkaasi. Sitten opettajan merkistä saat lähteä etsimään ja vastaamaan muiden lappujen kysymyksiin. Vastaamattomat kysymykset jäävät kotitehtäväksi.

Huomiot: Osa ryhmistä oli paljon hitaampia kysymysten tekemisessä, joten toiminta lähti liikkeelle hieman porrastetusti. Kun itse lappujen etsiminen lähti käyntiin, oli se yllättävän liikunnallista ja hauskan näköistä. Osa käytti luovuutta lappunsa piilottamiseen, mikä aiheutti muissa huvitusta.

Materiaalit: Powerpoint, papereita, tusseja, teippejä

Liite: ET2_Talous ja yhteiskunta_Tehtävän ohjeistus



REAALIAINEET TERVEYSTIETO

Tehtävissä mainitut liitteet löydät linkistä:
<https://drive.google.com/drive/folders/1PpjUdf-eoWAjoU1t7DBZ3BGiBETt3pal>

Tai lukemalla oheisen QR-koodin laitteellasi.



TERVEYS VOIMAVARANA, OPPIKIRJAN KAPPALEEN KUUNTELUN ELÄVÖITTÄMINEN (TE1)

Tavoite: Oppikirjan kappaleeseen perehtyminen ilman istumista.

Toteutus: Tavoitteena on saada opiskelijat liikkeelle/ylös samalla kirjaa kuunnellen. Opettaja laittaa kirjan kuulumaan luokan kaiuttimista ja ohjeistaa opiskelijoita, että aina, kun äänitteessä aloitetaan uusi alakappale, opiskelijan tulee vaihtaa asentonsa johonkin muuhun ja pysyä siinä alakappaleen ajan. Liike voi olla esimerkiksi ihan vain kahden jalan varassa seisominen, yhdellä jalalla tasapainoilu, syväkyykky, puolittainen kyykky, jokin venytys asento, kädet ilmassa, sivuilla yms. Tehtävässä opiskelija keskittyy liikkeen ylläpitämiseen niin, että oppikirjan kuuntelukin helpottuu. Tehtävää tulee mukauttaa opiskelijoiden liikkumiskykyjen mukaan ja ohjeistaa, että kukin tekee oman jaksamisen rajoissa ja välillä voi lepuuttaa.

Toiminnallisen osuuden kesto: 5–10 minuuttia

Ohje opettajalle: Valitse sellainen laajempi kappalekokonaisuus, joka sisältää paljon lyhyitä alakappaleita. Varmista, että opiskelijoilla on riittävästi tilaa. Laita kappale kuulumaan kaiuttimista ja ohjeista opiskelijat yllä olevan ohjeen mukaan.

Ohje opiskelijalle: Tavoitteena on keskittyä kuuntelemaan kirjan kappale. Kuuntele jokainen alakappale, jonka opettaja soittaa eri asennoissa, jotka haastavat liikkuvuuttasi tai lihaskuntoasi. Valitse ensin aloitusasennoksi esimerkiksi yhdellä jalalla seisonta, ja tasapainottele jalan varassa yhden alakappaleen verran. Kun kappale vaihtuu, vaihda asentoasi. Vuorottele sekä venytystä tuovin, että voimaa vaativin liikkeitä ja lepää tarvittaessa.

Huomiot: Opiskelijat keksivät yllättävän haastaviakin asentoja ja suurin osa teki venyttäviä tai liikkuvuutta edistäviä asentoja.

Materiaalit: Opettajan läppäri, kaiuttimet, jokaiselle hieman omaa tilaa pulpetin ympärillä.

LIIKUNNAN TERVEYSVAIKUTUKSET (TE1)

Tavoite: Ymmärtää syy-seuraussuhteet ja liikunnan terveyshyötyjen vaikutusmekanismit.

Toteutus: Opiskelijoille jaetaan jokaiselle yksi lappu, jossa on liikunnan terveyshyöty tai perustelu. Opiskelijat kyselevät aiheista toisiltaan, jotta löytävät parit.

Toiminnallisen osuuden kesto: 10 minuuttia

Ohje opettajalle: Opiskelijat asetetaan rinkiin sisä- ja ulkopiiriin. Toiseen piiriin jaetaan terveysvaikutus-laput ja toiseen rinkiin perustelut-laput. Näin opettaja tietää, että kaikille lapuille tulee varmasti pari ja pystyy tarkistamaan, ettei kukaan jää ilman lappua. Toteutuksen voi tehdä itselleen luontevalla tavalla. Pyydä opiskelijoita etsimään itselleen pari, siten että lappujen asiat liittyvät loogisesti toisiinsa, terveysvaikutukset parina perustelu. Kun parit löytyvät pyydä opiskelijoita jäämään paikoilleen. Korjataan, jos on väärät parit. Käydään läpi niin, että jokainen pari lukee asiat yhdessä muiden kuullen.

Ohje opiskelijalle: Etsi itsellesi pari, siten, että lappujen kuvaukset liittyvät toisiinsa.

Huomiot: Jos opiskelijoita on eri määrä kuin lappuja, laita heitä pareittain tai pienryhmiin. Jos lappuja on liikaa, tehkää harjoitusta useampi kierros.

Materiaalit: Liikunta-aiheen taulukot liikunnan terveysvaikutuksista (ks. Edita, Syke). Monista ja leikkaa.

LIIKUNTA HYVINVOINTIA EDISTÄMÄSSÄ, MUISTIKORTIT OSA 1 (TE1)

Tavoite: Oppia tärkeimmät käsitteet liikuntaan liittyen

Toteutus: Kerää ensin pp:lle tärkeitä käsitteitä liikuntaan liittyen. Kirjoita nämä samat käsitteet myös paperilapulle, yksi käsite per lappu (esim post-it -lappu). Käy viemässä käsitelaput ennen oppituntia mahdollisimman laajalle alueelle eri paikkoihin. Käsitteet voivat olla myös ulkona. Kannattaa huolehtia, että lasket, montako käsitelappua on sijoitettuna koulun alueelle. Opiskelijat ohjeistetaan pareittain etsimään käsitteitä ja kirjoittamaan ylös löytämänsä käsitteet. Opiskelijat etsivät niitä niin kauan, että varmasti jokainen pari on löytänyt kaikki käsitteet. Opiskelijat palaavat luokkaan ja kirjoittavat muistikortit löytämistään käsitteistä. Muistikorttien tekemisen ohje kannattaa käydä läpi ennen luokkaan paluuta. Muistikortteja käytetään seuraavalla tunnilla. Ideana on saada opiskelijat liikkumaan samalla, kun saavat käsityksen aiheen tärkeimmistä käsitteistä ja niiden soveltamisesta. Vieläkin aktiivisempi toteutusvaihtoehto voi olla se, että opettaja ohjeistaa opiskelijat kirjoittamaan muistilappuja luokkaan aina viiden käsitteet jälkeen, jolloin liikettä ympäri lukiota tulee enemmän.

Huomiot: Vaikka muistikortit ovat varmasti tuttu elementti, niiden saaminen selkeiksi ja opettaviksi on joskus hankalaa. Muistikorttien tekemisen ohjeistamiseen kannattaa käyttää tätä ohjevideota; <https://areena.yle.fi/1-50250110>

Materiaalit: Kartonkia, saksia, kyniä

LIIKUNTA HYVINVOINTIA EDISTÄMÄSSÄ, MUISTIKORTIT OSA 2 (TE1)

Tavoite: Liikuntaan liittyvien käsitteiden muistaminen ja määrittelemisen

Toteutus: Opiskelijat ovat edellisellä tunnilla tehneet muistikortit pareittain, joita harjoitellaan tällä tunnilla. Opiskelijat ohjataan kertaamaan omat muistikortit kerran läpi omalla paikallaan niin, että käsitteet ovat ylöspäin, ja selitykset piilossa. Tämän jälkeen opiskelijat jakavat muistikortit parinsa kanssa puoliksi. Opettaja ohjeistaa opiskelijat liikkumaan reippaasti ympäri tilaa musiikin aikana. Kun musiikki pysähtyy, opiskelijat kääntyvät lähinnä olevan opiskelijan kanssa vastakkain. Opiskelijat kysyvät toisiltaan käsitteitä näyttämällä muistikortin käsitteen, jonka toinen määrittelee. Kun musiikki jatkuu, opiskelijat jatkavat liikettä ja päätyvät uuden opiskelijan luo, jonka kanssa toimivat samoin. Näin käsitteitä ja niiden määritelmiä tulee harjoiteltua tehokkaasti ja monella eri tapaa.

Materiaalit: Edellisellä tunnilla pareittain valmistetut muistikortit

TERVEYDEN EDISTÄMINEN JA SAIRAUKSIEN EHKÄISY (TE1)

Tavoite: Terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn kertaaminen

Toteutus: Opiskelijat ohjeistetaan tekemään liike preventiotason mukaan. Esimerkiksi primaaripreventiossa opiskelijoiden tulee siirtyä tasapainoiluasentoon (vaaka), sekundaaripreventiossa opiskelijoiden tulee venyttää itseään mahdollisimman pitkiksi ja tertiaaripreventiossa opiskelijoiden tulee mennä mahdollisimman pieneksi kyykkyyn. Opettaja näyttää PowerPointin kautta kuvia erilaisista tilanteista, joissa sairauksia ehkäistään jollakin tapaa. Opiskelijoiden tulee silmät kiinni mennä siihen asentoon, joka kuvaa sairauden ehkäisyä. Esimerkiksi kuva rokotteista – mihin prevention tasoon rokottaminen kuuluu? VAAKA, primaaripreventio. Tätä opettaja voi jatkaa niin kauan, kun opiskelijoilla riittää motivaatiota ja prevention tasot tulevat tutuksi.

MODUULIN KERTAUSTUNTI (TE1)

Tavoite: Moduuliin liittyvien käsitteiden kertaaminen

Toteutus: Toiminnallinen harjoitus sopii hyvin päättöviikolle kertaamaan moduulilla käytyjä aiheita ja herättelemään opiskelijoita päättöpäivää varten. Opiskelijat ohjataan perehtymään kirjan kappaleisiin 30 minuuttia ja kirjoittamaan 5 mielestään tärkeää aihetta tiivistävää lausetta irrallisille papereille. Tämän jälkeen opiskelijat jaetaan viiden henkilön ryhmiin. Ryhmän opiskelijat menevät omaan rinkiin seisomaan. Keskelle rinkiä laitetaan jokin astia, johon jokainen opiskelija laittaa laatimansa lauseet. Opiskelijat selaavat kaikki 25 astiassa olevaa lausetta, niin, että jokaiselle on jokin idea siitä, millaisia lauseita siellä on. Tämän jälkeen lauseet laitetaan takaisin, ja jokainen opiskelija nostaa vuorotellen astiasta lauseen ja esittää lauseen sisällön muille neljälle liikkeen avulla. Jokaisesta oikeasta arvauksesta saa pisteen. Opiskelijat laskevat omat pisteensä. Kierrosta pelataan niin kauan, kun opettajasta näyttää siltä, että opiskelijoilla on intoa ja motivaatiota peliin. Pelissä toistuu välillä samat lauseet, mutta peli on hauskaa, kun opiskelijat yrittävät muistella, millaisia aiheita siellä on ja millaisilla liikkeillä niitä voi ilmentää.

Materiaalit: opiskelijoilla tietokoneet

TUNNIN TÄRKEÄT ASIAT KÄVELLEN, ASIA JA LIIKE (TE2)

Tavoite: Kerrata tärkeimpiä aiheita

Toteutus: Opettaja liittää seitsemään eri aiheeseen seitsemän eri liikettä. Tavoitteena on se, että opiskelijat toteuttavat opettajan ohjeistaman liikkeen aina, kun opettaja huutaa tietyn aiheen, mutta ei kerro, mikä liike aiheesta vastaa. Opiskelijat kävelevät vapaasti luokassa ja opettaja keskeyttää kävelyn huutamalla aiheen. Kaikki opiskelijat pysähtyvät ja keskittyvät huomioimaan, mikä liike tai toiminta liittyy mihinkin aiheeseen. Ensimmäisen kerran opettaja huutaa esimerkiksi, ”addiktio” ja näyttää jonkin liikkeen, vaikka hyppii eteenpäin. Opiskelijat toistavat liikkeen aina kuullessaan sanan addiktio. Opiskelijat jatkavat kävelyä ja opettaja huikkaa välillä ”addiktio” ja opiskelijat yhdistävät huudetun aiheen liikkeeseen ja toistavat sitä hetken ajan. Opettaja lähtee lisäämään termejä ja liikkeitä pikkuhiljaa. Esimerkiksi ”havainnointitutkimus” ja liittää siihen aiheeseen myös jonkin liikkeen, esimerkiksi etureiden venytyksen. Opiskelijat kävelevät ympäri luokkaa ja opettaja huutaa vuorotellen esiteltäviä aiheita, ja opiskelijat vastaavat aina tekemällä tietyn liikkeen. Aiheita tulee yhteensä seitsemän ja opettaja voi sekoitella niitä niin, että opettaja huutaa aiheita peräkkäin ja opiskelijat joutuvat muistelemaan, mitä liikettä aihe vastasi ja toteuttamaan ne oikeassa järjestyksessä.

Toiminnallisen osuuden kesto: 20–25 minuuttia

Materiaalit: Riittävästi tilaa luokassa, käytävällä tai pihalla

KÄSITEVIESTIJUOKSUKILPAILU RYHMISSÄ (TE2)

Tavoite: Moduuliin liittyvien käsitteiden kertaaminen

Toteutus: Opiskelijat jaetaan viiden henkilön ryhmiin. Ryhmässä jaetaan 1.hakijan, 2.hakijan ja kirjurin roolit. Muut kaksi osallistuvat työskentelyyn. Ryhmille jaetaan isot kartongit, joihin opiskelijat keksivät ryhmälleen nimen. Paperilapuille merkattuja määritelmiä ja moduulilla käytettyjä käsitteitä piilotetaan ympäri koulurakennusta. Jokaisella ryhmällä on oma aloituspaikka. Ryhmien 1.hakijat siirtyvät siihen pisteeseen, johon opettaja on heidät ohjeistanut. 2.hakija sijoitetaan puoleen väliin aloituspaikkaa ja 1.hakijaa. Lähtöluvan saatuaan 1.hakijat liikkuvat mahdollisimman vauhdikkaasti etsimään yhtä käsitettä kerrallaan. 1.hakija ei hae sitä, vaan paikantaa piilotetun termin, lukee sen ja pitää sen mielessään ja juoksee 2.hakijan luo. 1.hakija kertoo 2.hakijalle termin tai sen määritelmän. 2.hakija juoksee oman ryhmänsä luokse ja kertoo heille termin tai sen määritelmän, jonka kuuli 1.hakijalta. Tässä vaiheessa 1.hakija voi jo lähteä hakemaan uutta termiä. Ryhmän kirjuri kirjoittaa termin kartongille ja 2.hakija palaa paikalleen odottamaan 1.hakijalta uutta termiä. Ryhmä yrittää muistella mahdollisimman täsmällistä määritelmää käsitteelle tai toisin päin ja kirjoittaa sen kartongille, niin, että siihen tulee käsite + sen määritelmä. Neljän kirjatun termin jälkeen roolit vaihtuvat ryhmän etukäteen päättämällä tavalla. Tätä jatketaan niin kauan, että termejä alkaa kertymään kartongille ja opiskelijoilla riittää motivaatiota niiden hakemiseen. Lopuksi opettaja laskee oikein määriteltyjen termien määrän, ja julistaa termiviestijuoksukilpailun voittajajoukkueen.

Huomiot: Toiminnallinen harjoitus sopii hyvin päättöviikolle kertaamaan moduulilla käytyjä aiheita, ja herättelemään opiskelijoita päättöpäivää varten. Harjoituksen voi tehdä hyvin myös ulkona, jolloin liikettä tulee enemmän.

Materiaalit: kartonkia, kyniä, paperia

TARTTUMATTOMAT TAUDIT, LÄKSYN KERTAUS PALLOTELLEN (TE3)

Tavoite: Opitun kertaaminen.

Toteutus: Opiskelijat heittelevät 4 opiskelijan ryhmissä tennispalloa. Ensimmäinen kiinniottaja kertoo kiinniottaessaan muille yhden tarttumattoman taudin (vanha termi kansantauti). Seuraavat kiinniottajat kertovat taudista jotain muuta oleellista, kuten riskitekijän, oireen, yleisyyden ja sairastuvuuseron sukupuolten välillä jne. Jos kerrottu asia on virheellinen, voi kuka tahansa kiinniottaja oikaista virheen omalla vuorollaan. Kun kaikki tieto on kerrottu, siirrytään seuraavaan tarttumattomaan tautiin ja jatketaan.

PORRASMUISTILISTA (TE3, SOPII MUIHINKIN AIHEISIIN)

Tavoite: Keskeyttää liian pitkät istumiset. Muistiin painaminen.

Toteutus: Opiskelijat ohjeistetaan portaikkoon kävelemään niin monta kertaa portaat ylös ja alas, että he muistavat ulkoa, jonkin tietyn aihealueen tai järjestyksen jollekin aiheelle. Esimerkiksi terveystiedon (TE3) tarttumattomat taudit aiheutta voi ohjeistaa niin, että opiskelijoiden täytyy osata nimetä suomalaisten yleisimmät tarttumattomat taudit, tai riskitekijät niille tai ennaltaehkäisevät elintavat tarttumattomille taudeille. Portaita voi hyödyntää niin, että joka kolmas porras, opiskelija sanoo mielessään muistettavan käsitteen tai asian. Opiskelija kulkee portaita muistellen nimeämäänsä järjestystä. Portaiden nimeämisesimerkki: Sydän- ja verisuonisairaudet, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, mielenterveysongelmat, syöpäsairaudet, diabetes, muistisairaudet ja hengityselinsairaudet: astma, allergiat ja krooniset keuhkosairaudet.

Toiminnallisen osuuden kesto: 10 minuuttia

MIKÄ TERMI OTSALLA? (TE3)

Tavoite: Kerrataan tärkeitä termejä.

Toteutus: Toteutetaan arviointiviikolla. Opiskelijat toimivat pareittain niin, että he ovat etukäteen keränneet yhdessä ison määrän käsiteltyjä käsitteitä ja kirjoittavat jokaisen käsitteen erilliselle paperille. Parit ottavat riittävästi tilaa, jotta mahtuvat esittämään toisilleen termien sisältöjä liikkeiden kautta. Ensimmäinen nostaa termin ja laittaa sen otsalleen ilman, että katsoo sitä itse. Vain pari näkee nostetun termin ja hänen tehtävänsä on yrittää saada termiä otsallaan pitävä arvaamaan, mistä termistä on kyse. Apuna saa käyttää pelkästään liikkeitä ja esimerkiksi neljää sanaa, ei haussa olevaa termiä. Parit vuorottelevat niin kauan, kunnes kaikki termit on käyty läpi.



Toiminnallisen osuuden kesto: 15 minuuttia

Ohje opettajalle: Jaa opiskelijat pareiksi ja ohjeista heidät hakeutumaan sellaiseen tilaan, jossa heillä on parin kanssa tilaa liikkua. Ohjeista opiskelijat keräämään yhdessä noin 20–30 läpikäytyä tärkeää ja keskeistä termiä. Opiskelijat kirjoittavat pienille papereille jokaisen termin niin, että lopulta heillä on esimerkiksi johonkin laatikkoon kerättyä ison kasa paperilappuja, joista jokainen sisältää yhden tärkeän termin. Ohjeista opiskelijoita, että tavoitteena on saada pari tietämään esillä oleva termi ilman, että käytetään sanoja, vain kehoa käyttäen. Ohjeista opiskelijat nostamaan vuorotellen lappu otsalleen ilman, että katsovat sitä itse. Vain pari saa nähdä lapun, ei sen nostaja. Tämän jälkeen opiskelija, joka näkee termin, yrittää saada toisen ymmärtämään, mistä termistä on kyse. Se, kumpi pitää termiä ylhäällä, yrittää mahdollisimman nopeasti päästä kärryille siitä, mitä termiä hän pitää otsallaan.

Materiaalit: Opiskelijoilla itselaatimansa muistikortit, oppikirja, jossa sanastoa ja vihko, johon opiskelija on kerännyt tärkeitä termejä.

TYÖ- JA OPISKELUYMPÄRISTÖN TURVALLISUUS JA ERGONOMIA (TE4)

Tavoite: Turvallisuus- ja ergonomiahavaintojen tekeminen turvallisuuskävelynä.

Toteutus: Opiskelijat kiertävät 3–4 hengen ryhmissä koulun tilat ja lähialueen läpi. Aikaa noin 10 minuuttia. Jokainen ryhmä kirjaa ylös ja valokuvaa sekä ergonomiaan liittyviä asioita että yleiseen turvallisuuteen liittyviä havaintojaan. Ryhmät esittelevät Classroomin striimille postatut kuvat ja raportit luokassa.

Toiminnallisen osuuden kesto: Ohjeistuksineen noin 15 minuuttia. Lisäksi läpikäynti luokassa.

Ohje opettajalle: Opiskelijat jaetaan 3–4 henkilön ryhmiin. Opiskelijat kiertävät koulun tilat ja lähialueen läpi. Aikaa n. 10 min. Jokainen ryhmä kirjaa ylös ja valokuvaa sekä ergonomiaan liittyviä asioita että yleiseen turvallisuuteen liittyviä havaintojaan. Ryhmät esittelevät Classroomin striimille postatut kuvat ja raportit luokassa. Tämä ohjeena myös opiskelijalle.

Huomiot: Toimiva tehtävä, jossa teoriassa opiskeltua asiaa sovelletaan toiminnallisessa ryhmätehtävässä.

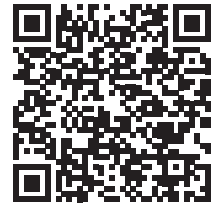
Materiaalit: Älypuhelin valokuvaamista varten, Classroom-ympäristö.

REAALIINEET

OPINTO-OHJAUS

Tehtävissä mainitut liitteet löydät linkistä:
<https://drive.google.com/drive/folders/1PpjUdf-eoWAjoU1t7DBZ3BGiBETt3pal>

Tai lukemalla oheisen QR-koodin laitteellasi.



HYVINVOINTIKÄVELY (OP1)

Tavoite: Hyvinvoinnin fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen ulottuvuus tutuksi, liikkeen lisääminen oppituntiin, lukion hyvinvoinnin työntekijät tutuksi.

Toteutus: Opettaja jakaa opiskelijat pareihin. Molemmille on oma lappu, jossa on hyvinvointiin liittyviä käsitteitä. Tehtävänä on tehdä 10 minuutin kävely ulkona, jonka aikana opiskelijat selittivät toisilleen vuorotellen käsitteitä.

Ohje opettajalle: Tulosta ennen tuntia selitettävät käsitteet sekä ohjeet. Jaa opiskelijat pareihin. Tämän tehtävän voi tehdä johdatuksena hyvinvointi teemaan. Tehtävän jälkeen voi siirtyä käsittelemään opiskelijan hyvinvointia.

Ohje opiskelijalle: Molemmat hakevat luokan edestä omat laput, joissa on hyvinvointiin liittyviä käsitteitä. Lähtekää parin kanssa ulos 10 minuutin reippaalle kävelyllä. Kävelyn aikana: toinen pari aloittaa ja sanoo ensimmäisen käsitteen omasta lapustaan. Pari selittää mahdollisimman tarkasti, mitä käsite tarkoittaa. Vuorotelkaa, kunnes käsitteet on selitetty tai 10 minuutin kävelyaika on päättynyt.

Huomiot: Suurin osa opiskelijoista tuntui virkistyvän ulkoillessa. 10 minuuttia oli sopiva aika. Tehtävässä yhdistyi Hyvinvointiteeman fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen ulottuvuus, joten se toimi johdatuksena aiheeseen.

Materiaalit: Selitettävät hyvinvointiin liittyvät käsitteet lapuilla.

Liite: OP1_Hyvinvointikävely_Käsitelaput parille ja kolmen ryhmälle

”LÖYDÄ JOKU”, ORIENTOITUMINEN OPINTOJAKSOON (OP2)

Tavoite: Ryhmän yhteinen tapaaminen, tutustuminen, kohtaaminen, kuuntelu ja orientoituminen opintojakson aiheisiin: jatko-opinnot ja työelämä.

Toteutus: Toteutetaan oppitunnilla jakson alussa. Opiskelijat kiertävät luokassa ja esittävät toisilleen lomakkeessa olevia kysymyksiä ja keskustelevat kysymyksestä. Myöntävän vastauksen saatuaan opiskelija kirjaa nimen kysymysruutuun ja jatkaa matkaa seuraavan opiskelijan luo. Jokaiseen lomakkeen kysymykseen on saatava eri opiskelijan nimi.

Ohje opettajalle: Ohjaaja jakaa kaikille tehtävämonisteen ja tarvittaessa kynät. Opiskelijat nousevat seisomaan ja menevät toistensa luo ja kysyvät lomakkeessa olevia kysymyksiä: Esim. Oletko sinä väsynyt? Jos saa myöntävän vastauksen esitettyyn kysymykseen, opiskelija kirjaa nimen paperiin ja käydään keskustelu, miksi hän on väsynyt? Näitä vastauksia ei kirjoiteta monisteeseen. Jos vastaus on kielteinen voi esittää seuraavan kysymyksen jne. Kun on löytänyt jonkun, jolta saa myöntävän vastauksen ja on kirjannut nimen monisteeseen, pitää etsiä seuraava opiskelija. Jokaisessa kohdassa pitää olla eri opiskelijan nimi. Tehtävää voidaan jatkaa tuntiin sopivan ajan puitteissa. Ohjaaja määrittää ajan ja lopuksi katsotaan, kuka on löytänyt eniten nimiä monisteeseensa. Monisteet jäävät opiskelijoille. Tätä voi jatkaa myös välitunnilla.

Materiaalit: Löydä joku -tehtävämoniste jokaiselle ja kynä.

Liite: OP2_”Löydä joku”, orientoituminen opintojaksoon_Tehtävämoniste

”KERRO MINULLE KESKUSTELUT”, AMMATTIKORKEAKOULUJEN JA YLIOPISTOJEN VERTAILU (OP2)

Tavoitteet: Toiminnallinen hetki tunnin kulkuun. Toisen kohtaaminen ja kuunteleminen, kokemusten vaihto ja keskustelutaitojen kehittyminen. Opittujen asioiden kertaus.

Toteutus: Oppilaitokset on esitelty ensin. Opiskelijat liikkuvat tilassa ohjaajan määrittelemällä tavalla ja SEIS-komennolla ottavat itselleen parin. Parin kanssa keskustellaan ohjaajan antamasta aiheesta, kunnes JATKUU komennolla lähdetään uudelleen liikkeelle uudella tavalla liikkuen. Tämä toistetaan uudelleen ja keskustelu aina uuden parin kanssa. Jatketaan, kunnes kaikki keskusteltavat aiheet on käyty läpi.

Ohje opettajalle: Ohjaaja pyytää opiskelijat nousemaan ylös ja liikkumaan tilassa. Ohjaaja sanoo kävelynopeuden asteikolla 1–5, voi myös käyttää erilaisia tapoja liikkua esim. yhdellä jalalla, käsiä taputtaen. Kun ohjaaja sanoo SEIS, pysähdytään ja etsitään pari läheltä, jota tervehditään aasialaisella tervehdyksellä, kädet yhteen eteen ja kumarrus. Ohjaaja sanoo aiheen, josta keskustellaan parin kanssa. Esim. Millainen päivä/aamu sinulla on ollut? Ohjaaja sanoo JATKUU ja tavan/nopeuden liikkua, opiskelijat liikkuvat tällä tavalla luokassa. Ohjaaja sanoo SEIS, pysähdytään ja etsitään uusi pari läheltä, jota tervehditään, ei saa olla yhdelläkään kerralla sama pari. Jatketaan, kunnes kaikki aiheet on käyty läpi. Aiheita: Minkälainen päivä/aamu sinulla on ollut? Kerro joku kiva muisto omasta elämästäsi. Keskustelkaa ammattikorkeakoulun hyvistä puolista. Miksi kannattaisi hakea ammattikorkeakouluun? Keskustelkaa yliopiston hyvistä puolista. Miksi kannattaisi hakea yliopistoon? Oletko miettinyt ulkomailla tai vieraalla kielellä opiskelua? Miksi tai miksi et? Millaista ohjausta kaipaavat jatko-opintoihin hakeutumisessa?

